

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli XXX
[...] (2021) XXX draft

OZNÁMENIE KOMISIE

Rámec štátnej pomoci pre výskum, vývoj a inovácie

Úvod

1. S cieľom zabrániť tomu, aby štátne dotácie narúšali hospodársku súťaž alebo hrozili narušením hospodárskej súťaže na vnútornom trhu a ovplyvňovali obchod medzi členskými štátmi, sa v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva“) stanovuje zásada, že štátna pomoc je zakázaná. V určitých prípadoch však takáto pomoc môže byť zlučiteľná s vnútorným trhom na základe článku 107 ods. 2 a článku 107 ods. 3 zmluvy.
2. Tento rámec poskytuje usmernenie na základe posúdenia zlučiteľnosti, ktoré Komisia vykonala v súvislosti s pomocou na podporu výskumu, vývoja a inovácií na základe článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy. Podľa článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy možno opatrenie pomoci vyhlásiť za zlučiteľné s vnútorným trhom za predpokladu, že sú splnené dve podmienky, jedna pozitívna a jedna negatívna. Pozitívna podmienka si vyžaduje, že pomoc musí umožňovať rozvoj určitej hospodárskej činnosti. Negatívna podmienka si vyžaduje, že pomoc nesmie nepriaznivo ovplyvňovať obchodné podmienky v takej miere, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.
3. Zatiaľ čo sa všeobecne uznáva, že konkurenčné trhy zväčša prinášajú efektívne výsledky z hľadiska cien, produkcie a používania zdrojov, v prípade zlyhania trhu¹, môže byť štátny zásah potrebný na uľahčenie alebo stimuláciu rozvoja určitých hospodárskych činností, ktoré by sa bez pomoci nevytvorili alebo by sa nerozvíjali rovnakým tempom alebo pri rovnakých podmienkach, a prispieť tým k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu rastu. V kontexte výskumu, vývoja a inovácií môžu zlyhania trhu nastať napríklad preto, že účastníci trhu nevyhnutne alebo aspoň z vlastnej iniciatívy nezohľadňujú širšie pozitívne účinky na európske hospodárstvo, považujú dosiahnutie pozitívneho hospodárskeho výsledku za neprimerane riskantné, a preto by sa bez štátnej pomoci venovali činnostiam v oblasti výskumu, vývoja a inovácií na úrovni, ktorá je z pohľadu spoločnosti príliš nízka. Podobne môžu projekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií bez štátnej pomoci trpieť nedostatočným prístupom k financovaniu, a to v dôsledku asymetrických informácií, alebo problémami koordinácie medzi podnikmi.
4. Štátna pomoc preto môže byť nevyhnutná pre nárast činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v prípade, keď samotný trh zlyhá pri vytváraní efektívnych výsledkov, a teda by sa uľahčil rozvoj určitých hospodárskych činností. Rámec pre výskum, vývoj a inovácie sa vzťahuje na všetky technológie, odvetvia a sektory s cieľom zabezpečiť, aby pravidlá vopred nepredpisovali, ktoré výskumné cesty by viedli k novým riešeniam pre výroby, postupy a služby, a nenarúšali stimuly účastníkov trhu na rozvoj inovatívnych technologických riešení aj za prítomnosti vysokého rizika. Okrem toho je podpora vyplatená na základe rámca pre výskum, vývoj a inovácie určená na podporu obnovy hospodárstva Únie po pandémie COVID-19. Pomoc na podporu výskumu, vývoja a inovácie okrem toho pravdepodobne prinesie širšie pozitívne účinky, nielen samotné výhody pre príjemcu pomoci.

¹ Pojem „zlyhanie trhu“ označuje situácie, v ktorých trhy odkázané samy na seba pravdepodobne neprinesú efektívne výsledky.

5. Štátna pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže napríklad priniesť širšie pozitívne účinky v súlade s oznámením Komisie – Európska zelená dohoda², v ktorom Komisia zdôrazňuje, že „[N]a dosiahnutie cieľov európskej zelenej dohody sú rozhodujúce nové technológie, udržateľné riešenia a disruptívna inovácia. Aby si EÚ udržala svoju konkurenčnú výhodu v oblasti čistých technológií, musí výrazne zintenzívniť rozsiahle zavádzanie a demonštráciu nových technológií vo všetkých odvetviach a na celom jednotnom trhu, a to budovaním nových inovačných hodnotových reťazcov.“
6. V nedávno prijatom oznámení o EVP³ sa výskum a inovácie označujú za kľúčové hybné sily na podporu obnovy Európy, zrýchľovanie ekologickej a digitálnej transformácie a posilňovanie konkurencieschopnosti Európy. Cieľom oznámenia je zvýšiť účinnosť, excelentnosť a vplyv európskeho systému výskumu a inovácií a podporovať konkurencieschopnosť založenú na inováciách. V uvedenej súvislosti je kľúčová aj podpora technologickkej suverenity v kľúčových strategických oblastiach (napr. umelá inteligencia a údaje, mikroelektronika, kvantová výpočtová technika, 5G, batérie, energia z obnoviteľných zdrojov, vodík, mobilita s nulovými emisiami a inteligentná mobilita atď.) pri súčasnej podpore otvorenej strategickej autonómie. Komisia v tejto súvislosti navrhla, aby členské štáty opätovne potvrdili cieľ financovať výskum a vývoj prostriedkami vo výške 3 % HDP EÚ⁴ a aktualizovali tento cieľ tak, aby odrážal nové priority EÚ, a to vrátane nového cieľa verejného úsilia vo výške 1,25 % HDP EÚ, ktorý majú členské štáty koordinovane dosiahnuť do roku 2030, s cieľom zmobilizovať a stimulovať súkromné investície.
7. Okrem toho môže štátna pomoc priniesť aj pozitívne účinky určené v oznámení o formovaní digitálnej budúcnosti Európy⁵ a o európskej dátovej stratégii⁶. Podľa prvého z uvedených oznámení existuje potreba zabezpečiť, „aby technologické riešenia Európe pomáhali presadzovať si vlastnú cestu k digitálnej transformácii, ktorá slúži ľuďom a rešpektuje európske hodnoty.“
8. Komisia v oznámení o stratégii pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu⁷ uznáva, že „[K]onkurencieschopná udržateľnosť je hlavnou zásadou Európy do budúcnosti. Dosiahnutie klimaticky neutrálneho a agilného digitálneho hospodárstva, ktoré efektívne využíva zdroje, si vyžaduje úplnú mobilizáciu MSP. Táto transformácia smerom k hospodársky, environmentálne a sociálne udržateľnejšej Európe musí ísť ruka v ruke s transformáciou smerom k digitalizácii. Na tento účel sú opatrenia šité na mieru nevyhnutným predpokladom rozvoja MSP ako prosperujúcej vrstvy hospodárstva, ako aj poskytovania príležitostí pre rast tých MSP, ktoré chcú rozširovať svoje aktivity. Na vytvorenie vhodnej podnikateľskej a inovačnej infraštruktúry pre MSP sú potrebné investície na úrovni EÚ.“
9. V novej priemyselnej stratégii pre Európu⁸ sa stanovuje, že Európa potrebuje „priemyselnú politiku založenú na hospodárskej súťaži, otvorených trhoch, výskume

² Oznámenie Komisie s názvom Európska zelená dohoda, COM(2019) 640 final, 11.12.2019.

³ Oznámenie Komisie s názvom Nová éra výskumu a inovácie, COM(2020) 628 final, 30.9.2020.

⁴ Tento cieľ bol schválený v záveroch Rady (konkurencieschopnosť) z 1. decembra 2020.

⁵ Oznámenie Komisie s názvom Formovanie digitálnej budúcnosti Európy, COM(2020) 67 final, 19.2.2020.

⁶ Oznámenie Komisie s názvom Európska dátová stratégia, COM(2020) 66 final, 19.2.2020.

⁷ Oznámenie Komisie s názvom Stratégia pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu, COM(2020) 103 final, 10. 3. 2020.

⁸ Oznámenie Komisie s názvom Nová priemyselná stratégia pre Európu, COM(2020) 102 final, 10.3.2020.

a technológiách na svetovej úrovni a na silnom jednotnom trhu, ktorý odstraňuje prekážky a znižuje byrokráciu.“ V Európe „musíme odolať zjednodušujúcim pokušeniam, ktoré prichádzajú s protekcionizmom alebo deformáciami trhu, a súčasne nesmieme byť naivnými tvárou v tvár neférovej hospodárskej súťaži.“ Uznáva sa v nej, že „[z]intenzívnenie investícií do výskumu, inovácií, zavádzania a modernizácie infraštruktúry prispeje k rozvoju nových výrobných procesov a v priebehu toho k tvorbe pracovných miest.“

1. ROZSAH UPLATŇOVANIA A VYMEDZENIE POJMOV

1.1. Rozsah uplatňovania

10. Zásady stanovené v tomto rámci sa týkajú štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie vo všetkých odvetviach upravených zmluvou. Preto sa týka odvetví, ktoré podliehajú osobitným pravidlám Únie pre štátnu pomoc, pokiaľ tieto pravidlá nestanovujú inak.
11. Financovanie zo strany Únie, ktoré centrálnie spravujú inštitúcie, agentúry, spoločné podniky alebo iné orgány Únie a ktoré nie je priamo ani nepriamo pod kontrolou členských štátov⁹, nepredstavuje štátnu pomoc. Ak je takéto financovanie z prostriedkov Únie kombinované so štátnou pomocou, potom sa bude len táto štátna pomoc zohľadňovať pri určovaní toho, či sú dodržané prahové hodnoty vymedzujúce notifikačnú povinnosť a maximálne intenzity pomoci, alebo, v kontexte tohto rámca, len táto štátna pomoc bude podliehať posúdeniu zlučiteľnosti.
12. Z rozsahu uplatňovania tohto rámca je vylúčená pomoc na výskum, vývoj a inovácie pre firmy v ťažkostiach, vymedzené na účely tohto rámca v usmerneniach Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach¹⁰, v zmenenom alebo nahradenom znení.
13. Pri posudzovaní pomoci na výskum, vývoj a inovácie poskytnutej príjemcovi, voči ktorému je nárokovanie vrátenie pomoci na základe predchádzajúceho rozhodnutia Komisie, v ktorom bola pomoc označená za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom, Komisia zohľadní výšku pomoci, ktorá sa ešte má vymôcť¹¹.

1.2. Opatrenia pomoci, na ktoré sa vzťahuje tento rámec

14. Komisia určila niekoľko opatrení v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, pri ktorých môže byť štátna pomoc za určitých podmienok zlučiteľná s vnútorným trhom:
 - a) **pomoc na výskumné a vývojové projekty**, ak podporovaná časť výskumného projektu patrí do kategórií základného výskumu a aplikovaného výskumu, pričom aplikovaný výskum je možné rozdeliť na priemyselný výskum a experimentálny vývoj¹². Takáto pomoc je zameraná najmä na zlyhanie trhu v súvislosti s pozitívnymi externalitami (šírenie poznatkov), ale môže riešiť aj zlyhanie trhu

⁹ Vráťane financovania poskytovaného v rámci programu Horizont Európa alebo programu Digitálna Európa.
¹⁰ Oznámenie Komisie – Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach, Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2.

¹¹ Pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. septembra 1995, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH/Komisia Európskych spoločenstiev, Spojené veci T-244/93 a T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160.

¹² Komisia považuje za užitočné zachovať rôzne kategórie činností v oblasti výskumu a vývoja bez ohľadu na skutočnosť, že sa uvedené činnosti môžu riadiť skôr interaktívnym modelom než lineárnym modelom.

zapríčinené neúplnými a asymetrickými informáciami alebo (najmä pri projektoch spolupráce) zlyhaním koordinácie;

- b) ***pomoc na štúdie uskutočniteľnosti*** v súvislosti s projektmi v oblasti výskumu a vývoja, ktorá pomáha prekonať zlyhanie trhu súvisiace najmä s neúplnými a asymetrickými informáciami;
- c) ***pomoc na zriadenie a modernizáciu výskumných infraštruktúr***, ktorou sa rieši predovšetkým zlyhanie trhu vyplývajúce z koordinačných ťažkostí, ale aj z neúplných a asymetrických informácií. Vysokokvalitné výskumné infraštruktúry sú stále viac potrebné pre prelomový výskum, pretože priťahujú odborníkov z celého sveta a sú nevyhnutné napríklad pre informačné a komunikačné technológie a kľúčové podporné technológie¹³. Vysoké počiatočné investičné náklady na získanie špičkových vedeckých zariadení a vybavenia, ktoré sa používajú na výskumné činnosti v počiatočnom štádiu, prevažne vedeckou komunitou, často znemožňujú získať potrebné finančné prostriedky na trhu;
- d) ***pomoc na zriadenie a modernizáciu technologických infraštruktúr***, ktorou sa rieši predovšetkým zlyhanie trhu vyplývajúce z neúplných a asymetrických informácií alebo koordinačných zlyhaní. Zriadenie alebo modernizácia špičkových technologických infraštruktúr predstavuje vysoké počiatočné investičné náklady, ktoré môžu spolu s neistou klientskou základňou sťažiť prístup k financovaniu;
- e) ***pomoc na inovačné činnosti***, ktorá je zameraná najmä na zlyhania trhu v súvislosti s pozitívnymi externalitami (šírenie poznatkov), koordinačnými ťažkosťami a v menšej miere s asymetrickými informáciami. Pokiaľ ide o malé a stredné podniky (ďalej len „MSP“), takáto pomoc na inovácie sa môže poskytnúť na získanie, schválenie a obranu patentov a iných nehmotných aktív, na vyslanie vysokokvalifikovaných pracovníkov a na získanie poradenských služieb zameraných na inovácie a služby na podporu inovácií, napríklad služieb poskytovaných organizáciami venujúcimi sa výskumu a šíreniu poznatkov, výskumnými infraštruktúrami, technologickými infraštruktúrami alebo inovačnými zoskupeniami. S cieľom podporiť spoluprácu veľkých podnikov s MSP v rámci činností inovácie procesov a organizačnej inovácie je okrem toho možné podporiť takisto náklady, ktoré pri takýchto činnostiach vzniknú MSP aj veľkým podnikom;
- f) ***pomoc pre inovačné zoskupenia***, ktorá je zameraná na riešenie zlyhaní trhu spojených s problémami v oblasti koordinácie, ktoré bránia rozvoju zoskupení, obmedzujú vzájomné pôsobenie a toky poznatkov v rámci zoskupení a medzi nimi. Štátna pomoc by mohla prispieť k vyriešeniu tohto problému jednak podporou investícií do otvorených a spoločne využívaných infraštruktúr pre inovačné zoskupenia, a takisto podporou fungovania zoskupení, poskytovanou v priebehu najviac desiatich rokov, v záujme zlepšenia spolupráce, vytvárania sietí a vzdelávania. Poplatky účtované za používanie zariadení inovačných zoskupení a účasť na činnostiach zariadení inovačných zoskupení zodpovedajú trhovej cene alebo odrážajú ich náklady (vrátane primeraného rozpätia). S cieľom uľahčiť prístup k zariadeniam inovačných zoskupení alebo účasť na činnostiach zariadení inovačných zoskupení sa prístup môže poskytnúť za znížené ceny v súlade

¹³

Kľúčové podporné technológie sú vymedzené a určené v oznámení Komisie s názvom Európska stratégia pre kľúčové podporné technológie – cesta k rastu a zamestnanosti, COM(2012) 341 final, 26.6.2012.

s pravidlami štátnej pomoci, ktoré sa vzťahujú na používateľov služieb poskytovaných inovačným zoskupením.

15. Členské štáty musia notifikovať pomoc na výskum, vývoj a inovácie podľa článku 108 ods. 3 zmluvy s výnimkou opatrení, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v nariadení o skupinových výnimkách prijatých Komisiou podľa článku 1 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1588¹⁴.
16. V tomto rámci sa stanovujú kritériá zlučiteľnosti pre schémy pomoci na výskum, vývoj a inovácie a individuálnu pomoc, ktoré podliehajú notifikačnej povinnosti a musia sa posudzovať na základe článku 107 ods. 3 písm. c) zmluvy¹⁵.

1.3. Vymedzenie pojmov

17. Na účely tohto rámca sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) **„pomoc *ad hoc*“** je pomoc, ktorá sa neposkytuje na základe schémy pomoci;
- b) **„pomoc“** je každé opatrenie, ktoré spĺňa kritériá stanovené v článku 107 ods. 1 zmluvy;
- c) **„intenzita pomoci“** je brutto výška pomoci vyjadrená ako percento oprávnených nákladov pred odpočítaním daní alebo iných platieb. Ak je pomoc poskytnutá v inej forme než vo forme grantu, výška pomoci sa rovná ekvivalentu grantu pomoci. Pomoc splatná v niekoľkých splátkach sa diskontuje na jej hodnotu ku dňu jej poskytnutia. Úrokovou sadzbou, ktorá sa na tento účel použije, je diskontná sadzba¹⁶ uplatniteľná ku dňu poskytnutia pomoci. Intenzita pomoci sa vypočítava pre každého príjemcu;
- d) **„schéma pomoci“** je každý akt, na základe ktorého možno bez toho, aby boli potrebné ďalšie vykonávacie opatrenia, poskytnúť individuálnu pomoc podnikom vymedzeným v danom akte všeobecným a abstraktným spôsobom a každý akt, na základe ktorého možno pomoc, ktorá nie je viazaná na osobitný projekt, poskytnúť jednému alebo niekoľkým podnikom;
- e) **„aplikovaný výskum“** je priemyselný výskum, experimentálny vývoj alebo ich kombinácia;
- f) **„trhový odstup“** je situácia, keď sa podmienky transakcie medzi zmluvnými stranami nelíšia od tých, ktoré by boli stanovené medzi nezávislými podnikmi, a neobsahujú žiadny prvok kolúzie. Za transakciu spĺňajúcu zásadu trhového odstupu sa považuje akákoľvek transakcia, ktorej predchádzal otvorený, transparentný a nediskriminačný postup;
- g) **„dátum poskytnutia pomoci“** je dátum, keď je príjemcovi priznané zákonné právo prijať pomoc podľa uplatniteľného vnútroštátneho právneho poriadku;

¹⁴ Nariadenie Rady (EÚ) 2015/1588 z 13. júla 2015 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci, Ú. v. EÚ L 248, 24.9.2015, s. 1, zmenené nariadením Rady (EÚ) 2018/1911 z 26. novembra 2018, Ú. v. EÚ L 311, 7.12.2018, s. 8.

¹⁵ Kritériá pre analýzu zlučiteľnosti štátnej pomoci na podporu realizácie dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu, vrátane pomoci na výskum, vývoj a inovácie posudzovanej na základe článku 107 ods. 3 písm. b) zmluvy, s vnútorným trhom sú stanovené v samostatnom oznámení Komisie.

¹⁶ Pozri oznámenie Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb, Ú. v. EÚ C 14, 19.1.2008, s. 6 – 9.

- h) **„digitalizácia“** je zavedenie inovatívnych digitálnych technológií a/alebo riešení s cieľom zlepšiť a/alebo modernizovať postupy, výrobky alebo funkčnosti služieb;
- i) **„efektívna spolupráca“** je spolupráca medzi najmenej dvoma nezávislými stranami, ktorej cieľom je výmena poznatkov alebo technológií alebo dosiahnutie spoločného cieľa založeného na deľbe práce, kde strany spoločne definujú rozsah projektu spolupráce, prispievajú k jeho realizácii a zdieľajú jeho riziká i výsledky. Náklady projektu môže znášať v plnej výške jedna alebo viacero strán, čím sa ostatné strany odbremení od jeho finančných rizík. Zmluvný výskum a poskytovanie výskumných služieb sa nepovažujú za formy spolupráce;
- j) **„výhradný vývoj“** je verejné obstarávanie výskumných a vývojových služieb, pri ktorých všetky prínosy pripadajú výhradne verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi a ktoré môže verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ využiť pri vykonávaní vlastných úloh pod podmienkou, že ich hradí v plnej výške;
- k) **„experimentálny vývoj“** je získavanie, kombinovanie, formovanie a používanie existujúcich vedeckých, technologických, obchodných a iných relevantných poznatkov a zručností s cieľom vyvinúť nové alebo vylepšené výrobky, postupy alebo služby vrátane nových alebo vylepšených digitálnych produktov, postupov alebo služieb, a to v akejkoľvek oblasti, odvetví alebo sektore¹⁷. To môže zahŕňať napríklad aj činnosti zamerané na koncepcnú definíciu, plánovanie a dokumentáciu nových výrobkov, postupov alebo služieb. Experimentálny vývoj môže zahŕňať vývoj prototypov, názorné predvádzanie, pilotné projekty, testovanie a overovanie nových alebo vylepšených výrobkov, procesov alebo služieb v prostredí zastupujúcom skutočné prevádzkové podmienky, kde primárnym cieľom je ďalej technicky vylepšiť výrobky, procesy alebo služby, ktoré nie sú ešte do veľkej miery stanovené. To môže zahŕňať vývoj komerčne využiteľného prototypu alebo pilotného projektu, ktorý je nevyhnutne konečným obchodným výrobkom a ktorého výroba je príliš nákladná na to, aby bol použitý výlučne na účely predvádzania a overovania. Experimentálny vývoj nezahŕňa bežné ani pravidelné úpravy existujúcich výrobkov, výrobných liniek, výrobných postupov, služieb a ostatných prebiehajúcich operácií, ani ak by takéto úpravy mohli predstavovať zlepšenia;
- l) **„štúdia uskutočniteľnosti“** je hodnotenie a analýza potenciálu projektu s cieľom podporiť proces rozhodovania prostredníctvom objektívneho a racionálneho odhalenia jeho silných a slabých stránok, možností a hrozieb, ako aj identifikovať zdroje potrebné na jeho realizáciu a jeho vyhliadky na úspech;
- m) **„pridelenie v plnej miere“** je situácia, keď výskumná organizácia, výskumná infraštruktúra alebo verejný obstarávateľ požíva všetky hospodárske výhody spojené s právami duševného vlastníctva ponechaním si práva neobmedzene ich využívať, najmä vlastnícke právo a právo na poskytovanie licencie. Môže k tomu dôjsť aj v prípade, že sa výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra (verejný obstarávateľ) rozhodne uzavrieť ďalšie zmluvy týkajúce sa uvedených práv vrátane poskytnutia licencií spolupracujúcemu partnerovi (podnikom);

¹⁷

Uplatniteľné aj na digitálne odvetvia a technológie, ako sú superpočítanie, kvantové technológie, technológie blockchainu, umelá inteligencia, kybernetická bezpečnosť, veľké dáta (big data) a cloudové technológie.

- n) **„základný výskum“** je experimentálna alebo teoretická práca vykonávaná najmä s cieľom získať nové poznatky o podstatných základoch javov a o pozorovateľných skutočnostiach bez plánovaného priameho komerčného uplatnenia alebo využitia;
- o) **„ekvivalent hrubého grantu“** je výška pomoci, ak bola poskytnutá formou grantu, pred odrátaním dane alebo iných nákladov;
- p) **„vysokokvalifikovaní pracovníci“** sú pracovníci s vysokoškolským vzdelaním a aspoň 5 rokmi príslušnej odbornej praxe, do ktorej môže patriť aj doktorandské štúdium;
- q) **„individuálna pomoc“** je pomoc, ktorá sa neposkytuje na základe schémy pomoci, a pomoc, ktorá sa poskytuje na základe schémy pomoci, ale musí sa notifikovať;
- r) **„priemyselný výskum“** je plánovaný výskum alebo kritický prieskum zameraný na získanie nových poznatkov a zručností pre vývoj nových výrobkov, procesov alebo služieb alebo na dosiahnutie významného zlepšenia existujúcich výrobkov, procesov alebo služieb vrátane nových alebo vylepšených digitálnych produktov, postupov alebo služieb, a to v akejkoľvek oblasti, odvetví alebo sektore¹⁸. Patrí k nemu vývoj súčastí komplexných systémov a môže zahŕňať aj stavbu prototypov v laboratórnych podmienkach alebo v podmienkach so simulovanými rozhraniami prepojenými na existujúce systémy, ako aj pilotné linky, ak sú potrebné pre priemyselný výskum, a to najmä na schválenie generickej technológie;
- s) **„poradenské služby v oblasti inovácií“** sú poradenstvo, pomoc alebo odborná príprava v oblasti prenosu poznatkov, nadobúdania, ochrany alebo využívania nehmotných aktív alebo používanie noriem a predpisov, v ktorých sú zahrnuté, ako aj poradenstvo, pomoc alebo odborná príprava týkajúce sa zavádzania alebo používania inovatívnych digitálnych technológií a riešení;
- t) **„inovačné zoskupenia“** sú štruktúry alebo organizované skupiny nezávislých strán vrátane inovačných startupov, malých, stredných a veľkých podnikov, ako aj organizácií venujúcich sa výskumu a šíreniu poznatkov, výskumných infraštruktúr, technologických infraštruktúr, centier digitálnych inovácií, neziskových organizácií a iných súvisiacich hospodárskych subjektov, vytvorených s cieľom podnecovať inovačné činnosti a nové spôsoby spolupráce¹⁹ prostredníctvom zdieľania zariadení a výmeny poznatkov a odborných znalostí, efektívneho prispievania k prenosu poznatkov, prostredníctvom vytvárania sietí, šírenia informácií a spolupráce medzi podnikmi a ostatnými organizáciami v zoskupení²⁰;

¹⁸ Uplatniteľné aj na digitálne odvetvia a technológie, ako sú superpočítanie, kvantové technológie, technológie blockchainu, umelá inteligencia, kybernetická bezpečnosť, veľké dáta (big data) a cloudové alebo špičkové technológie.

¹⁹ Napríklad prostredníctvom digitálnych prostriedkov.

²⁰ Centrá digitálnych inovácií (vrátane európskych centier digitálnych inovácií, ktoré sú podporované v rámci centrálne spravovaného programu Digitálna Európa), ktorých cieľom je podnecovať široké využívanie digitálnych technológií, ako sú okrem iného umelá inteligencia, HPC a kybernetická bezpečnosť, zo strany priemyslu (najmä MSP) a organizácií verejného sektora, by mohli byť v zmysle tohto rámca kvalifikované ako inovačné zoskupenie v závislosti od konkrétnych sledovaných cieľov alebo poskytovaných činností alebo funkcií centra digitálnych inovácií.

- u) **„služby na podporu inovácií“** sú poskytovanie kancelárskych priestorov, databáz, cloudových služieb a služieb na ukladanie dát, knižníc, prieskumu trhu, laboratórií, označovania kvality, experimentovania, testovania a certifikácie alebo iných služieb vrátane služieb poskytovaných organizáciami venujúcimi sa výskumu a šíreniu poznatkov, výskumnými infraštruktúrami, technologickými infraštruktúrami alebo inovačnými zoskupeniami na účely vývoja efektívnejších a technologicky pokročilejších výrobkov, postupov alebo služieb, a to vrátane zavádzania inovatívnych digitálnych technológií a riešení;
- v) **„nehmotné aktíva“** sú aktíva, ktoré nemajú fyzickú ani finančnú podobu, napr. patenty, licencie, know-how alebo iné duševné vlastníctvo;
- w) **„prenos poznatkov“** je každý postup, ktorého cieľom je získavanie, zhromažďovanie a spoločné využívanie explicitných a implicitných poznatkov vrátane zručností a kompetencií v hospodárskych aj nehospodárskych činnostiach, ako sú spolupráca pri výskume, poradenstvo, poskytovanie licencií, zakladanie spin-off podnikov, publikovanie a mobilita výskumných pracovníkov a ďalšieho personálu zapojeného do uvedených činností. Okrem vedeckých a technických poznatkov zahŕňa aj iné druhy poznatkov, napr. poznatky týkajúce sa používania noriem a predpisov, v ktorých sú obsiahnuté, a poznatky o prostredí zastupujúcom skutočné prevádzkové podmienky a metódach organizačnej inovácie, ako aj riadenie poznatkov v súvislosti s určovaním, získavaním, zabezpečením, ochranou a využívaním nehmotných aktív;
- x) **„veľké podniky“** sú podniky, ktoré nepatria do vymedzenia malých a stredných podnikov;
- y) **„čisté dodatočné náklady“** predstavujú rozdiel medzi očakávanými čistými aktuálnymi hodnotami podporovaného projektu alebo činnosti a uskutočniteľnou kontrafaktuálnou investíciou, ktorú by príjemca uskutočnil v prípade neposkytnutia pomoci;
- z) **„organizačná inovácia²¹“** je zavedenie novej organizačnej metódy do podnikateľskej praxe podniku, organizácie pracoviska alebo vonkajších vzťahov, napríklad prostredníctvom využitia nových alebo inovatívnych digitálnych technológií, a nezahŕňa zmeny vyplývajúce z organizačných metód už zaužívaných v podniku, ani zmeny stratégie riadenia, zlúčenia podnikov a akvizície, pozastavenie používania postupu, jednoduchú náhradu alebo rozšírenie kapitálu, zmeny vyplývajúce iba zo zmien v cenách výrobných faktorov, úpravu, lokalizáciu, pravidelné sezónne a iné cyklické zmeny, ani obchodovanie s novými alebo výrazne vylepšenými výrobkami;
- aa) **„náklady na personál“** sú náklady na výskumných pracovníkov, technických pracovníkov a iných pomocných pracovníkov v rozsahu, v ktorom sa podieľajú na relevantnom projekte alebo činnosti;
- bb) **„obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“** je verejné obstarávanie výskumných a vývojových služieb, pri ktorých si verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nevyhradzuje všetky výsledky a prínosy zmluvy výhradne pre seba na použitie pri vykonávaní vlastných úloh, ale využíva ich spoločne

²¹ Organizačná inovácia môže zahŕňať aj sociálnu inováciu za predpokladu, že činnosti sociálnej inovácie patria do rozsahu pôsobnosti vymedzenia.

s poskytovateľmi za trhových podmienok. Zmluva, ktorej predmet patrí do jednej alebo viacerých kategórií výskumu a vývoja vymedzených v tomto rámci, musí mať obmedzené trvanie a môže zahŕňať vývoj prototypov alebo obmedzeného množstva prvých výrobkov alebo služieb vo forme testovacích sérií. Nákup komerčného množstva výrobkov alebo služieb nesmie byť predmetom tej istej zmluvy;

- cc) **„inovácia procesov“²²** je zavedenie nového alebo výrazne lepšieho výrobného postupu alebo distribučnej metódy (vrátane podstatných zmien techník, zariadení alebo softvéru), napríklad prostredníctvom využitia nových alebo inovatívnych digitálnych technológií, okrem malých zmien alebo zlepšení, nárastu výrobných kapacít alebo kapacít služieb pridaním výrobných alebo logistických systémov, ktoré sa veľmi podobajú tým, ktoré sa už používajú, pozastavenia používania postupu, jednoduchej náhrady alebo rozšírenia kapitálu, zmien vyplývajúcich iba zo zmien v cenách výrobných faktorov, úprav, lokalizácie, pravidelných, sezónnych a iných cyklických zmien a obchodovania s novými alebo výrazne vylepšenými výrobkami;
- dd) **„projekt v oblasti výskumu a vývoja“** je operácia, ktorá zahŕňa činnosti patriace do jednej alebo viacerých kategórií výskumu a vývoja vymedzených v tomto rámci a ktorá má splniť nedeliteľnú úlohu presného hospodárskeho, vedeckého alebo technického charakteru s jasne vopred vymedzenými cieľmi. Projekt v oblasti výskumu a vývoja môže tvoriť viacero pracovných balíkov, činností alebo služieb a zahŕňa jasné ciele, činnosti, ktoré sa majú vykonať na dosiahnutie týchto cieľov (vrátane ich očakávaných nákladov), a konkrétne výstupy ako základ na posúdenie výsledkov týchto činností a ich porovnanie s príslušnými cieľmi. Keď nie je možné jasne od seba oddeliť dva alebo viaceré projekty v oblasti výskumu a vývoja, najmä ak tieto projekty nemajú samostatne vyhliadky na technologický úspech, považujú sa za jediný projekt;
- ee) **„vratný preddavok“** je úver na projekt, ktorý sa poskytne v jednej splátke alebo vo viacerých splátkach a ktorého podmienky úhrady závisia od výsledku projektu;
- ff) **„organizácia venujúca sa výskumu a šíreniu poznatkov“** alebo „výskumná organizácia“ je subjekt (ako sú univerzity alebo výskumné inštitúty, agentúry technologického transferu, sprostredkovatelia v oblasti inovácie, fyzické alebo virtuálne spolupracujúce subjekty zamerané na výskum) bez ohľadu na jeho právne postavenie (verejnoprávny alebo súkromnoprávny subjekt) alebo spôsob financovania, ktorého primárnym cieľom je nezávisle vykonávať základný výskum, priemyselný výskum alebo experimentálny vývoj alebo vo veľkej miere šíriť výsledky takýchto činností prostredníctvom vyučovania, publikačnej činnosti alebo prenosu poznatkov. Ak takýto subjekt vykonáva aj hospodárske činnosti, musia sa financovanie, náklady a príjmy spojené s takýmito hospodárskymi činnosťami účtovať osobitne. Podniky, ktoré môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvňovať takýto subjekt, napríklad v postavení akcionárov alebo členov, nesmú mať prednostný prístup k výsledkom, ktoré dosiahol;
- gg) **„výskumná infraštruktúra“** sú zariadenia, zdroje a súvisiace služby, ktoré využíva vedecká komunita na uskutočňovanie výskumu vo svojich príslušných

²²

Inovácia procesov môže zahŕňať aj sociálnu inováciu za predpokladu, že činnosti sociálnej inovácie patria do rozsahu pôsobnosti vymedzenia.

odboroch; a zahŕňa aj vedecké vybavenie alebo súbory nástrojov, zdroje založené na poznatkoch, akými sú zbierky, archívy alebo štruktúrované vedecké informácie, ktoré umožňujú také infraštruktúry založené na informačných a komunikačných technológiách, ako sú siete GRID, výpočtová technika, softvér a komunikácie, alebo akýkoľvek iný subjekt jedinečnej povahy, ktorý je podstatný pre uskutočňovanie výskumu. Takéto infraštruktúry môžu byť sústredené na jednom mieste alebo „distribúované“ (organizovaná sieť zdrojov)²³;

- hh) **„dočasné vyslanie“** je dočasné zamestnanie pracovníkov príjemcom, pričom zamestnanci majú právo vrátiť sa k predchádzajúcemu zamestnávateľovi;
- ii) **„malé a stredné podniky“** alebo „MSP“, „malé podniky“ a „stredné podniky“ sú podniky spĺňajúce kritériá stanovené v odporúčaní Komisie o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov²⁴;
- jj) **„začatie prác“** alebo „začatie projektu“ je buď začiatok činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, alebo prvá dohoda medzi príjemcom a dodávateľmi o uskutočnení projektu, podľa toho, čo nastane skôr. Prípravné práce, ako je získanie povolení a vypracovanie štúdií uskutočniteľnosti, sa nepovažujú za začatie prác;
- kk) **„hmotné aktíva“** sú aktíva pozostávajúce z pozemkov, budov a závodov, strojov a zariadení;
- ll) **„technologická infraštruktúra“** sú zariadenia, vybavenie, spôsobilosti a súvisiace podporné služby potrebné na rozvoj, testovanie a zdokonaľovanie technológií podporovaných prostredníctvom činností priemyselného výskumu a experimentálneho vývoja, a to od overovania v laboratóriu po overovanie zástupcom prevádzkového prostredia, ktorých používateľmi sú hlavne priemyselné subjekty vrátane MSP, ktoré hľadajú podporu na vývoj a začleňovanie inovatívnych technológií pri vývoji nových výrobkov, procesov a služieb, a to pri súčasnom zabezpečení uskutočniteľnosti a súladu s predpismi²⁵.

2. ŠTÁTNA POMOC PODEA ČLÁNKU 107 ODS. 1 ZMLUVY

18. Štátnu pomoc vo všeobecnosti predstavuje každé opatrenie, ktoré spĺňa kritériá stanovené v článku 107 ods. 1 zmluvy. Zatiaľ čo v samostatnom oznámení Komisie²⁶ o pojme štátna pomoc sa objasňuje, ako Komisia chápe pojem štátna pomoc vo všeobecnosti, tento oddiel sa zaoberá situáciami, ktoré sú typické pre činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, bez toho, aby tým bol dotknutý výklad Súdneho dvora Európskej únie.

²³ Pozri článok 2 písm. a) nariadenia Rady (ES) č. 723/2009 z 25. júna 2009 o právnom rámci Spoločenstva pre Konzorcium pre európsku výskumnú infraštruktúru (ERIC), Ú. v. EÚ L 206, 8.8.2009, s. 1.

²⁴ Odporúčanie Komisie zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov, malých a stredných podnikov, Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36.

²⁵ Pozri pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Technologická infraštruktúra SWD(2019) 158 final, 8.4.2019.

²⁶ Európska komisia, „Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie“, Ú. v. EÚ C 262, 19.7.2016, s. 1.

2.1. Organizácie venujúce sa výskumu a šíreniu poznatkov a výskumné infraštruktúry ako príjemcovia štátnej pomoci

19. Organizácie venujúce sa výskumu a šíreniu poznatkov (ďalej len „výskumné organizácie“) a výskumné infraštruktúry sú príjemcami štátnej pomoci, ak ich verejné financovanie spĺňa všetky podmienky stanovené v článku 107 ods. 1 zmluvy. Na základe oznámenia Komisie o pojme štátna pomoc a v súlade s judikatúrou Súdneho dvora musí príjemca musí spĺňať podmienky na to, aby mohol byť označený za podnik, čo však nezávisí od jeho právneho postavenia, t. j. či je zriadený podľa verejného alebo súkromného práva, ani od jeho ekonomickej povahy, t. j. či sa snaží vytvárať zisk alebo nie. Pre uvedené splnenie podmienok označenia za podnik je rozhodujúce skôr to, či vykonáva hospodársku činnosť spočívajúcu v poskytovaní výrobkov alebo služieb na danom trhu²⁷.

2.1.1. Verejné financovanie nehopodárskych činností

20. Ak ten istý subjekt vykonáva činnosti hospodárskej aj nehopodárskej povahy, verejné financovanie nehopodárskych činností nebude patriť pod článok 107 ods. 1 zmluvy, ak tieto dva druhy činností a ich náklady, financovanie a príjmy možno jasne oddeliť, aby sa účinne zabránilo krížovej dotácii hospodárskej činnosti. Dokladom o správnom pridelení nákladov, financovania a príjmov môžu byť ročné účtovné závierky príslušného subjektu.

21. Komisia zastáva názor, že nehopodársky charakter majú vo všeobecnosti tieto činnosti:

- a) základné činnosti výskumných organizácií a výskumných infraštruktúr, najmä:
 - i) vzdelávacie činnosti zamerané na zvýšenie počtu a kvalifikácie ľudských zdrojov, V súlade s judikatúrou²⁸ a rozhodovacou praxou Komisie²⁹ a ako bolo vysvetlené v oznámení o pojme štátna pomoc a oznámení³⁰ o službách všeobecného hospodárskeho záujmu, vzdelávanie organizované vo verejných zariadeniach v rámci vnútroštátneho systému vzdelávania, ktoré je prevažne alebo úplne financované štátom a štát nad ním vykonáva dohľad, sa pokladá za nehopodársku činnosť³¹;
 - ii) nezávislý výskum a vývoj s cieľom rozšíriť poznatky a lepšie porozumieť daným témam vrátane spolupráce pri výskume a vývoji, ak sa výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra zapájajú do efektívnej spolupráce³²;

²⁷ Pozri rozsudok Súdneho dvora zo 16. júna 1987, Komisia/Taliansko, C-118/85, ECLI:EU:C:1987:283, bod 7; Rozsudok Súdneho dvora z 18. júna 1998, Komisia/Taliansko, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, bod 36. Rozsudok Súdneho dvora z 19. februára 2002, Wouters, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98, bod 46.

²⁸ Pozri rozsudok Súdneho dvora z 27. septembra 1988, Humble a Edel, Komisia/Nemecko, C-263/86, ECLI:EU:C:1988:451, body 9 – 10, 15 – 18; Rozsudok Súdneho dvora zo 7. decembra 1993, Wirth, C-109/92, ECLI:EU:C:1993:916, bod 15.

²⁹ Pozri napríklad veci NN54/2006, Vysoká škola logistiky Přerov, a N 343/2008, Individuálna pomoc Vysokej škole Nyíregyháza na vývoj znalostného centra Partium.

³⁰ Pozri oznámenie Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci Európskej únie na náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu, Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 4, body 26 – 29.

³¹ Odborná príprava pracovnej sily v zmysle pravidiel štátnej pomoci pre pomoc na podporu vzdelávania sa nepovažuje za nehopodársku základnú činnosť výskumných organizácií.

³² Poskytovanie služieb v oblasti výskumu a vývoja a výskum a vývoj vykonávaný v mene podnikov sa nepovažujú za nezávislý výskum a vývoj.

- iii) rozsiahle šírenie výsledkov výskumu na nevýlučnom a nediskriminačnom základe, napríklad prostredníctvom výuky, databáz s voľným prístupom, verejne prístupných publikácií alebo slobodného softvéru;
- b) činnosti v rámci prenosu poznatkov, ak sú vykonávané buď výskumnou organizáciou alebo výskumnou infraštruktúrou (vrátane ich oddelení alebo pobočiek), alebo spoločne s ďalšími takýmito subjektmi alebo v ich mene a ak sa všetky zisky z uvedených činností opätovne investujú do základných činností výskumnej organizácie alebo výskumnej infraštruktúry. Nehospodárska povaha uvedených činností zostáva nedotknutá aj v prípade zmluvného poskytovania zodpovedajúcich služieb tretím stranám prostredníctvom verejnej súťaže.
22. Ak sa určitá výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra využíva na hospodárske aj nehospodárske činnosti, pravidlá štátnej pomoci sa vzťahujú na verejné financovanie iba v tom rozsahu, v akom toto financovanie pokrýva náklady spojené s hospodárskymi činnosťami³³. Ak sa výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra využíva takmer výlučne na nehospodársku činnosť, na jej financovanie sa nemusia vzťahovať pravidlá štátnej pomoci za predpokladu³⁴, že jej hospodárske využitie zostáva čisto vedľajšie, tzn. že ide o činnosť, ktorá je priamo spojená s prevádzkou výskumnej organizácie alebo výskumnej infraštruktúry a je pre ňu nevyhnutná alebo je neoddeliteľne previazaná s hlavným využitím na činnosti nehospodárskeho charakteru a jej rozsah je obmedzený. Na účely tohto rámca bude podľa Komisie táto podmienka splnená v prípade, že na hospodárske činnosti sa budú spotrebúvať presne tie isté vstupy (napríklad materiál, zariadenia, pracovná sila a fixný kapitál) ako na nehospodárske činnosti, a v prípade, že kapacita pridelená každoročne na takéto hospodárske činnosti nepresiahne 20 % celkovej ročnej kapacity príslušného subjektu. Monitorovanie vedľajšej povahy hospodárskej činnosti sa uplatňuje minimálne 10 rokov od spustenia prevádzky výskumnej organizácie alebo výskumnej infraštruktúry. V prípade, ak výskumná infraštruktúra alebo výskumná organizácia zvýši svoju hospodársku činnosť tak, že už nemôže byť považovaná za vedľajšiu, pravidlá štátnej pomoci sa budú vzťahovať na verejné financovanie celej hospodárskej činnosti.
- 2.1.2 *Verejné financovanie hospodárskych činností výskumných organizácií a výskumných infraštruktúr*
23. Bez toho, aby bol dotknutý bod 22, ak sa výskumné organizácie alebo výskumné infraštruktúry využívajú na vykonávanie hospodárskych činností, ako je prenajímanie zariadení alebo laboratórií podnikom, poskytovanie služieb podnikom alebo vykonávanie zmluvného výskumu, verejné financovanie uvedených hospodárskych činností sa bude vo všeobecnosti považovať za štátnu pomoc.
24. Komisia však nebude považovať výskumnú organizáciu alebo výskumnú infraštruktúru za príjemcu štátnej pomoci, ak koná iba ako sprostredkovateľ, ktorý prevádza všetko

³³ Ak je výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra súčasne financovaná z verejných aj súkromných zdrojov, pôjde podľa Komisie o takýto prípad vtedy, keď verejné financovanie pridelené príslušnému subjektu na konkrétne účtovné obdobie presiahne náklady, ktoré mu v tomto období vzniknú v súvislosti s nehospodárskymi činnosťami.

³⁴ Pretože výskumná komunita pri vykonávaní vedľajších hospodárskych činností získava vylepšené a rozšírené odborné znalosti a znalosti, ktoré sa môžu použiť na vykonávanie primárnych nehospodárskych činností výskumnej organizácie alebo výskumnej infraštruktúry v prospech spoločnosti ako celku.

verejné financovanie a akúkoľvek výhodu plynúcu z takéhoto financovania na konečných príjemcov. Vo všeobecnosti ide o prípady, keď:

- a) verejné financovanie aj akákoľvek výhoda plynúca z takéhoto financovania sú vyčísliteľné a preukázateľné a existuje vhodný mechanizmus, ktorým sa zabezpečí, že sú v plnej miere prevedené na konečných príjemcov, napríklad prostredníctvom znížených cien a
- b) sprostredkovateľovi nie je poskytnutá žiadna ďalšia výhoda, pretože je buď vybraný vo verejnej súťaži, alebo je verejné financovanie k dispozícii všetkým subjektom, ktoré spĺňajú potrebné objektívne podmienky, takže sú zákazníci ako koneční príjemcovia oprávnení získať rovnocenné služby od ktoréhokoľvek príslušného sprostredkovateľa.

25. Ak sú splnené podmienky stanovené v bode 24, pravidlá štátnej pomoci sa uplatňujú na úrovni konečných príjemcov.

2.2. Nepriama štátna pomoc pre podniky prostredníctvom verejne financovaných organizácií venujúcich sa výskumu a šíreniu poznatkov a výskumných infraštruktúr

26. Otázka, či a za akých podmienok získajú podniky výhodu v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy v prípadoch zmluvného výskumu alebo výskumných služieb poskytovaných výskumnou organizáciou alebo výskumnou infraštruktúrou, ako aj v prípadoch spolupráce s výskumnou organizáciou alebo výskumnou infraštruktúrou, sa musí zodpovedať v súlade so všeobecnými zásadami štátnej pomoci. Ako je vysvetlené v oznámení o pojme štátna pomoc, na tento účel môže byť potrebné posúdiť najmä to, či správanie výskumnej organizácie alebo výskumnej infraštruktúry možno pripísať štátu³⁵.

2.2.1. Výskum v mene podnikov (zmluvný výskum alebo výskumné služby)

27. Ak sa výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra využíva na vykonávanie zmluvného výskumu alebo poskytovanie výskumnej služby podniku, ktorý spravidla stanoví podmienky zmluvy, vlastní výsledky výskumných činností a nesie riziko neúspechu, podniku nebude spravidla prevedená žiadna štátna pomoc, ak je výskumnej organizácii alebo výskumnej infraštruktúre vyplatená primeraná odmena za jej služby, najmä v prípade, keď je splnená jedna z týchto podmienok:

- a) výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra poskytuje svoju výskumnú službu alebo zmluvný výskum za trhovú cenu³⁶ alebo
- b) ak neexistuje trhovú cenu, výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra poskytuje svoju výskumnú službu alebo zmluvný výskum za cenu, ktorá:

³⁵ Pozri rozsudok Súdneho dvora zo 16. mája 2002, Francúzsko/Komisia, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, bod 24.

³⁶ Ak výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra poskytuje konkrétnu výskumnú službu alebo vykonáva zmluvný výskum v mene určitého podniku po prvýkrát, na skúšobnej báze a počas jasne vymedzeného časového obdobia, bude Komisia zvyčajne považovať účtovanú cenu za trhovú cenu, ak sú výskumná služba alebo zmluvný výskum jedinečné a možno preukázať, že pre ne neexistuje žiadny trh.

- odráža celkové náklady služby a vo všeobecnosti zahŕňa maržu stanovenú podľa marží zvyčajne uplatňovaných podnikmi pôsobiacimi v odvetví príslušnej služby, alebo
 - je výsledkom rokovaní za podmienok trhového odstupu, keď sa výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra ako poskytovateľ služby pri rokovaní usiluje o to, aby pri uzatvorení zmluvy dosiahla maximálny hospodársky prospech a pokryla aspoň svoje hraničné náklady.
28. Ak si výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra ponecháva vlastníctvo práv duševného vlastníctva alebo prístupové práva k právam duševného vlastníctva, ich trhovú hodnotu sa môže odpočítat' od ceny splatnej za príslušné služby.
- 2.2.2. *Spolupráca s podnikmi*
29. Projekt sa považuje za projekt realizovaný prostredníctvom efektívnej spolupráce, ak aspoň dve nezávislé strany sledujú spoločný cieľ na základe deľby práce a spoločne definujú jeho rozsah, podieľajú sa na jeho návrhu, prispievajú k jeho realizácii a delia sa o jeho finančné, technologické, vedecké a iné riziká, ako aj jeho výsledky. Náklady projektu môže znášať v plnej výške jedna alebo viacero strán, čím sa ostatné strany odbremení od jeho finančných rizík. Podmienky projektu spolupráce, najmä pokiaľ ide o príspevky na jeho náklady, rozdelenie rizík a výsledkov, šírenie výsledkov, prístup k právam duševného vlastníctva a pravidlá ich pridelovania, sa musia stanoviť pred začatím projektu³⁷. Zmluvný výskum a poskytovanie výskumných služieb sa nepovažujú za formy spolupráce.
30. Komisia v prípade projektov spolupráce vykonávaných spoločne podnikmi a výskumnými organizáciami alebo výskumnými infraštruktúrami vychádza z toho, že zúčastneným podnikom sa prostredníctvom uvedených subjektov v dôsledku priaznivých podmienok spolupráce³⁸ neposkytuje žiadna nepriama štátna pomoc, ak je splnená jedna z týchto podmienok:
- a) zúčastnené podniky znášajú celkové náklady projektu, alebo
 - b) výsledky spolupráce, ktoré nevedú k vzniku práv duševného vlastníctva, sa môžu vo veľkom rozsahu rozširovať a akékoľvek práva duševného vlastníctva, ktoré sú výsledkom činností výskumných organizácií alebo výskumných infraštruktúr, sa v plnej miere pridelia uvedeným subjektom, alebo
 - c) akékoľvek práva duševného vlastníctva vyplývajúce z projektu, ako aj príslušné prístupové práva sa pridelia rôznym spolupracujúcim partnerom spôsobom, ktorý primerane odráža ich pracovné balíky, príspevky a príslušné záujmy, alebo
 - d) výskumné organizácie alebo výskumné infraštruktúry dostanú za práva duševného vlastníctva, ktoré sú výsledkom ich činností a prevedú sa na zúčastnené podniky alebo ku ktorým získali zúčastnené podniky prístupové práva, kompenzáciu zodpovedajúcu trhovej cene. Od uvedenej kompenzácie sa môže odpočítat' absolútna výška hodnoty akéhokoľvek finančného alebo nefinančného príspevku

³⁷ Netýka sa to konečných dohôd o trhovej hodnote vzniknutých práv duševného vlastníctva a hodnote príspevkov na projekt.

³⁸ Aj v podobe dohôd o presune materiálu, v rámci ktorých výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra prevádza materiály do podniku na vlastné výskumné a vývojové činnosti príjemcu.

zúčastnených podnikov na náklady spojené s činnosťami výskumných organizácií alebo výskumných infraštruktúr, ktorých výsledkom boli príslušné práva duševného vlastníctva.

31. Na účely bodu 31 písm. d) vychádza Komisia z toho, že prijatá kompenzácia zodpovedá trhovej cene, ak príslušným výskumným organizáciám alebo výskumným infraštruktúram umožní v plnej miere využívať hospodársky prospech z uvedených práv v prípade, keď je splnená jedna z týchto podmienok:
- a) výška kompenzácie bola stanovená prostredníctvom otvoreného, transparentného a nediskriminačného konkurenčného postupu predaja, alebo
 - b) nezávislým odborným ocenením sa potvrdí, že výška kompenzácie prinajmenšom zodpovedá trhovej cene, alebo
 - c) výskumná organizácia alebo výskumná infraštruktúra môže ako predávajúci preukázať, že kompenzáciu fakticky dohodla za podmienok trhového odstupu tak, aby pri uzatvorení zmluvy dosiahla maximálny hospodársky prospech s prihliadnutím na svoje štatutárne ciele, alebo
 - d) v prípadoch, keď sa v dohode o spolupráci spolupracujúcemu podniku poskytuje právo prvého odmietnutia, pokiaľ ide o práva duševného vlastníctva vytvorené spolupracujúcimi výskumnými organizáciami alebo výskumnými infraštruktúrami, a tieto subjekty majú recipročné právo vyžiadať si od tretích strán ekonomicky výhodnejšie ponuky, takže spolupracujúci podnik je nútený svoju ponuku zodpovedajúcim spôsobom upraviť.
32. Ak nie je splnená žiadna z podmienok uvedených v bode 31, celková hodnota príspevku výskumných organizácií alebo výskumných infraštruktúr na projekt sa bude považovať za výhodu pre spolupracujúce podniky, na ktorú sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci.

2.3. Verejné obstarávanie výskumných a vývojových služieb

33. Verejní obstarávatelia môžu obstarávať výskumné a vývojové služby od podnikov prostredníctvom výhradného vývoja aj obstarávania vo fáze pred komerčným využitím³⁹.
34. Ak sa pre verejné obstarávanie uskutoční verejná súťaž v súlade s platnými smernicami⁴⁰, Komisia bude vo všeobecnosti vychádzať z toho, že podnikom dodávajúcim príslušné služby⁴¹ sa neposkytuje žiadna štátna pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy.

³⁹ Pozri oznámenie Komisie a pracovný dokument útvarov Komisie – oznámenie Komisie s názvom Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím: podpora inovácií s cieľom zabezpečiť trvalo udržateľné verejné služby vysokej kvality v Európe, KOM(2007) 799 v konečnom znení, 14.12.2007.

⁴⁰ Pozri článok 27 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65) a článok 45 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243). Podobne v prípade užšej súťaže v zmysle článku 28 smernice 2014/24/EÚ a článku 46 smernice 2014/25/EÚ bude Komisia vychádzať z toho, že podnikom sa neposkytuje žiadna štátna pomoc, pokiaľ zainteresovaným poskytovateľom nie je bez oprávnených dôvodov zabránené v predkladaní ponúk.

⁴¹ To platí aj v prípade, keď verejní obstarávatelia obstarávajú inovatívne riešenia, ktoré sú výsledkom predchádzajúceho obstarávania v oblasti výskumu a vývoja, alebo výroby a služby, ktoré nepatria do

35. Vo všetkých ostatných prípadoch vrátane obstarávania vo fáze pred komerčným využitím bude Komisia vychádzať z toho, že podnikom sa neposkytuje žiadna štátna pomoc, ak cena zaplatená za príslušné služby v plnej miere odráža trhovú hodnotu výhod nadobudnutých verejným obstarávateľom a riziká podstúpené zúčastnenými poskytovateľmi, najmä ak sú splnené všetky tieto podmienky:
- a) výberové konanie je otvorené, transparentné, nediskriminačné a je založené na objektívnych podmienkach účasti a kritériách na vyhodnotenie ponúk stanovených pred predkladaním ponúk;
 - b) plánované zmluvné dojednania opisujúce všetky práva a povinnosti jednotlivých strán vrátane práv duševného vlastníctva sú sprístupnené všetkým zainteresovaným uchádzačom pred ponukovým konaním;
 - c) z obstarávania nevyplýva pre žiadneho zo zúčastnených poskytovateľov žiadne preferenčné zaobchádzanie pri dodávke komerčných objemov konečných výrobkov alebo služieb verejnému obstarávateľovi v príslušnom členskom štáte⁴² a
 - d) je splnená jedna z týchto podmienok:
 - všetky výsledky, ktoré nevedú k vzniku práv duševného vlastníctva, sa môžu vo veľkom rozsahu rozširovať, napríklad prostredníctvom publikácií, vyučovania alebo príspevku pre normalizačné orgány, takým spôsobom, ktorý umožní iným podnikom ich reprodukovanie, a akékoľvek práva duševného vlastníctva sa v plnej miere pridelia verejnému obstarávateľovi, alebo
 - ktorýkoľvek poskytovateľ služby, ktorému sa prideliujú výsledky vedúce k vzniku práv duševného vlastníctva, musí poskytnúť verejnému obstarávateľovi neobmedzený a bezplatný prístup k uvedeným výsledkom a poskytnúť prístup tretím stranám, napríklad prostredníctvom nevýhradných licencií, za trhových podmienok.
36. Ak nie sú splnené podmienky stanovené v bode 35, členské štáty môžu vychádzať z individuálneho posúdenia podmienok zmluvy medzi verejným obstarávateľom a podnikom, bez toho, aby bola dotknutá všeobecná povinnosť notifikovať pomoc na výskum, vývoj a inovácie podľa článku 108 ods. 3 zmluvy.

3. POSÚDENIE ZLUČITELNOSTI POMOCI NA VÝSKUM, VÝVOJ A INOVÁCIE

37. Na základe článku 107 ods. 3 písm. c) Komisia môže považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom takú štátnu pomoc, ktorá má umožniť rozvoj určitých hospodárskych činností v rámci Európskej únie, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.

oblasti výskumu a vývoja, ale ktoré musia spĺňať požiadavky nevyhnutne spojené s inováciou výrobku, procesu alebo organizačnou inováciou.

⁴² Bez toho, aby boli dotknuté postupy, ktoré sa týkajú vývoja, ako aj následného nákupu jedinečných alebo špecializovaných výrobkov alebo služieb.

38. V tomto oddiele Komisia objasňuje, ako bude uplatňovať zásady posudzovania zlučiteľnosti, a v prípade potreby osobitné podmienky pre schémy pomoci a dodatočné podmienky pre individuálnu pomoc, ktoré podliehajú notifikačnej povinnosti.
39. Na posúdenie, či štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie možno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom, Komisia stanoví, či opatrenie pomoci uľahčuje rozvoj určitej hospodárskej činnosti a či nepriaznivo nevplýva na podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.
40. S cieľom vykonať posúdenie uvedené v bode 39 Komisia zohľadní tieto aspekty:

a) Prvá podmienka: Pomoc na výskum, vývoj a inovácie uľahčuje rozvoj hospodárskej činnosti

- i) *identita hospodárskej činnosti* (oddiel 3.1.1);
- ii) *stimulačný účinok*: hodnotenie, či pomoc mení správanie dotknutého podniku alebo dotknutých podnikov takým spôsobom, že takýto podnik alebo podniky sa zapájajú do vykonávania ďalšej činnosti, ktorú by bez pomoci nevykonávali alebo by ju vykonávali v obmedzenej miere či iným spôsobom alebo na inom mieste (oddiel 3.1.2);
- iii) *pomoc nie je v rozpore s príslušnými ustanoveniami a zásadami právnych predpisov EÚ* (oddiel 3.1.3).

b) Druhá podmienka: Pomoc na výskum, vývoj a inovácie neprimerane nenaruša obchodné podmienky v rozsahu, ktorý by bol v rozpore so spoločným záujmom

- i) *potreba štátneho zásahu*: opatrenie štátnej pomoci musí priniesť dôležité zlepšenie, ktoré samotný trh dosiahnuť nemôže, napríklad nápravou zlyhania trhu alebo riešením obavy o spravodlivý prístup a súdržnosť tam, kde je to vhodné (oddiel 3.2.1);
- ii) *vhodnosť opatrenia pomoci*: navrhované opatrenie pomoci musí byť vhodným nástrojom politiky na uľahčenie rozvoja hospodárskej činnosti (oddiel 3.2.2);
- iii) *primeranosť pomoci (pomoc obmedzená na minimum)*: výška a intenzita pomoci musia byť obmedzené na minimum potrebné na podnietenie ďalšej investície alebo činnosti zo strany dotknutého podniku alebo dotknutých podnikov (oddiel 3.2.3);
- iv) *transparentnosť pomoci*: členské štáty, Komisia, hospodárske subjekty a verejnosť musia mať jednoduchý prístup ku všetkým relevantným zákonom a príslušným informáciám o pomoci, ktorá sa na ich základe poskytuje (oddiel 3.2.4);
- v) *negatívne účinky, ktoré môže mať pomoc na výskum, vývoj a inovácie na hospodársku súťaž a obchod medzi členskými štátmi, musia byť minimalizované alebo sa im musí predchádzať*: (oddiel 3.2.5);
- vi) *zváženie pozitívnych a negatívnych účinkov pomoci* (oddiel 3.2.6).

3.1. Prvá podmienka: Pomoc na výskum, vývoj a inovácie uľahčuje rozvoj hospodárskej činnosti

3.1.1. Určenie podporovanej hospodárskej činnosti

41. Komisia posúdi na základe informácií poskytnutých členským štátom, ktorá hospodárska činnosť bude podporovaná prostredníctvom notifikovaného opatrenia.

3.1.2. Stimulačný účinok

3.1.2.1. Všeobecné požiadavky

42. Pomoc na výskum, vývoj a inovácie sa môže považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom, ak má stimulačný účinok. Komisia sa domnieva, že pomoc bez stimulačného účinku neľahčuje rozvoj hospodárskej činnosti.

43. Stimulačný účinok nastane vtedy, keď pomoc zmení správanie podniku takým spôsobom, že sa zapojí do vykonávania ďalších činností, ktoré by bez pomoci nevykonával alebo by ich vykonával v obmedzenej miere či iným spôsobom. Pomoc však nesmie slúžiť ako dotácia na náklady na činnosť, ktoré by podniku v každom prípade vznikli, a nesmie kompenzovať bežné podnikateľské riziko hospodárskej činnosti⁴³.

44. Komisia zastáva názor, že pomoc nemá pre príjemcu stimulačný účinok v prípadoch, v ktorých sa práce na príslušnej činnosti⁴⁴ v oblasti výskumu, vývoja a inovácií začali vykonávať skôr, ako príjemca podal žiadosť o pomoc vnútroštátnym orgánom⁴⁵. Ak sa práce začnú skôr, ako príjemca podá žiadosť o pomoc vnútroštátnym orgánom, projekt nebude oprávnený na poskytnutie pomoci.

45. Žiadosť o pomoc musí obsahovať aspoň názov a veľkosť žiadateľa, opis projektu vrátane jeho umiestnenia a dátumu začatia a ukončenia, výšku štátnej podpory potrebnej na jeho realizáciu a zoznam oprávnených nákladov.

46. Pokiaľ fiškálne opatrenia predstavujú štátnu pomoc, Komisia môže na základe hodnotiacich štúdií⁴⁶ predložených členskými štátmi dospieť k záveru, že majú stimulačný účinok, keďže podnecujú podniky k vyšším výdavkom na výskum, vývoj a inovácie.

⁴³ Pozri rozsudok Súdneho dvora, HGA a ďalší/Komisia, Spojené veci C-630/11 P až C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387.

⁴⁴ Ak sa žiadosť o pomoc týka projektu v oblasti výskumu a vývoja, nevylučuje to, že potenciálny príjemca už vykonal štúdie uskutočniteľnosti, na ktoré sa žiadosť o pomoc nevzťahuje.

⁴⁵ V prípade pomoci na projekty alebo činnosti, ktoré sa realizujú v po sebe nasledujúcich fázach, na ktoré sa môžu vzťahovať samostatné postupy poskytovania pomoci, to znamená, že práce sa nesmú začať pred predložením prvej žiadosti o pomoc. V prípade pomoci poskytnutej v rámci automatickej fiškálnej schémy pomoci sa takáto schéma musela prijať a musela nadobudnúť platnosť pred začatím akýchkoľvek prác na podporovanom projekte alebo pred začatím podporovanej činnosti.

⁴⁶ Aj keď to nemusí byť možné pri novozavedených opatreniach *ex ante*, očakáva sa, že členské štáty poskytnú hodnotiace štúdie o stimulačnom účinku ich vlastných fiškálnych opatrení (takže súčasťou návrhu takýchto opatrení by spravidla mali byť plánované alebo zamýšľané metodiky hodnotení *ex post*). Ak žiadne hodnotiace štúdie nie sú k dispozícii, stimulačný účinok schém fiškálnej pomoci možno predpokladať len pri progresívnych opatreniach.

3.1.2.2. Dodatočné podmienky pre individuálnu pomoc

47. V prípade individuálnej pomoci, ktorú je potrebné notifikovať, musia členské štáty preukázať Komisii, že pomoc má stimulačný účinok, a je preto potrebné, aby predložili jasný dôkaz, že pomoc má pozitívny vplyv na rozhodnutie podniku vykonávať činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, ktoré by inak nevykonával. S cieľom umožniť Komisii vykonať komplexné posúdenie dotknutého opatrenia pomoci musí príslušný členský štát poskytnúť nielen informácie o podporovanom projekte, ale aj čo najpodrobnejší opis toho, čo by sa stalo alebo čo možno oprávnene očakávať v prípade neposkytnutia pomoci, t. j. kontrafaktuálny scenár. Kontrafaktuálny scenár môže spočívať v neexistencii alternatívneho projektu alebo v jasne vymedzenom a dostatočne predvídateľnom alternatívnom projekte, ktorý príjemca zvažoval v rámci svojho vnútorného rozhodovacieho procesu, a môže sa týkať alternatívneho projektu, ktorý sa úplne alebo sčasti vykonáva mimo územia Únie.
48. Komisia bude vo svojej analýze zohľadňovať tieto prvky:
- i) **špecifikácia zamýšľanej zmeny:** musí sa dostatočne spresniť zmena správania, ktorá sa od štátnej pomoci očakáva, t. j., či sa začne nový projekt alebo sa zvýši veľkosť, rozsah alebo rýchlosť dokončenia projektu;
 - ii) **kontrafaktuálna analýza:** zmena správania sa musí určiť porovnaním toho, aký by bol očakávaný výsledok a úroveň zamýšľanej činnosti s pomocou a bez nej. Rozdiel medzi týmito dvomi scenármi ukazuje vplyv opatrenia pomoci a jeho stimulačný účinok;
 - iii) **miera ziskovosti:** ak by investícia alebo projekt samy o sebe neboli pre podnik dost' ziskové na to, aby ho realizoval, ale priniesol by významný prospech pre spoločnosť, je pravdepodobnejšie, že pomoc má stimulačný účinok;
 - iv) **výška investícií a časový horizont peňažných tokov:** vysoké počiatočné investície, nízka úroveň disponibilných peňažných tokov a významný podiel peňažných tokov, ktoré vzniknú vo veľmi ďalekej budúcnosti alebo za veľmi neistých okolností, sa budú považovať za pozitívne prvky pri posudzovaní stimulačného účinku;
 - v) **úroveň súvisiaceho rizika:** pri posudzovaní rizika sa zohľadní najmä nezvratnosť investície, pravdepodobnosť obchodného neúspechu, riziko, že projekt bude menej produktívny, než sa očakávalo, riziko, že projekt ohrozí iné činnosti príjemcu pomoci, a riziko, že náklady projektu ohrozia jeho finančnú životaschopnosť.
49. Členské štáty sa predovšetkým vyzývajú, aby vychádzali z dokumentov vedenia, posúdení rizík, finančných správ, interných podnikateľských plánov, stanovísk odborníkov a iných štúdií týkajúcich sa projektu, ktorý sa posudzuje. Pri preukazovaní stimulačného účinku by členským štátom mohli pomôcť aj dokumenty obsahujúce informácie o prognózach dopytu, prognózach nákladov, finančných prognózach, dokumenty, ktoré sa predkladajú investičnému výboru a v ktorých sa podrobne opisujú rôzne investičné scenáre, alebo dokumenty poskytované finančným inštitúciám.
50. S cieľom zabezpečiť, aby sa stimulačný účinok stanovil na objektívnom základe, môže Komisia vo svojom posúdení porovnať údaje špecifické pre príslušnú spoločnosť s údajmi vzťahujúcimi sa na odvetvie, v ktorom príjemca pomoci pôsobí. Členské štáty by mali podľa možností poskytnúť najmä údaje špecifické pre príslušné odvetvie, ktoré

preukazujú, že príjemcov kontrafaktuálny scenár, jeho požadovaná miera ziskovosti a jeho očakávané peňažné toky sú primerané.

51. V uvedenej súvislosti sa miera ziskovosti môže preskúmať s použitím metodík, ktoré podnik, ktorý je príjemcom pomoci, preukázateľne používa alebo ktoré sa bežne používajú v príslušnom priemyselnom odvetví a ktoré môžu zahŕňať metódy na zistenie čistej súčasnej hodnoty projektu (NPV)⁴⁷, vnútornej miery návratnosti (IRR)⁴⁸ alebo priemernej rentability investovaného kapitálu (ROCE).
52. Komisia okrem toho v prípade investičnej podpory cezhraničných činností v oblasti výskumu a vývoja, výskumných infraštruktúr, technologických infraštruktúr aj inovačných zoskupení bude považovať investície, ktoré uľahčujú cezhraničnú spoluprácu alebo ktoré sú financované viac ako jedným členským štátom, za prvok, ktorý môže posilniť stimulačný účinok pomoci, pretože existuje silný predpoklad, že pomoc stimuluje činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, ktorých výsledkom je väčší alebo rozsiahlejší projekt, alebo pomoc prispieva k urýchleniu projektu, alebo sú celkové náklady na projekt v porovnaní s projektom so zameraním len na dosahovanie vnútroštátnych potrieb vyššie (pozri odôvodnenie 139 nižšie), a to vďaka cielenému zvýšenému dopytu po činnostiach.
53. Preto sa pomoc nebude považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom v prípadoch, v ktorých sa zdá, že by sa tie isté činnosti mohli vykonávať a vykonávali by sa aj bez pomoci.

3.1.3. Neporušenie príslušných právnych predpisov Únie

54. Ak opatrenie štátnej pomoci, s ním spojené podmienky vrátane metódy financovania, keď je metóda financovania podstatnou súčasťou opatrenia štátnej pomoci, alebo činnosť, ktorá sa ním financuje, predstavuje porušenie príslušných právnych predpisov Únie, pomoc nemožno vyhlásiť za zlučiteľnú s vnútorným trhom⁴⁹.
55. Pri posudzovaní zlučiteľnosti akejkoľvek individuálnej pomoci s vnútorným trhom Komisia zohľadní najmä všetky konania týkajúce sa porušenia článkov 101 alebo 102 zmluvy, ktoré sa môžu týkať príjemcu pomoci a ktoré môžu byť relevantné pri jej posudzovaní podľa článku 107 ods. 3 zmluvy⁵⁰.

3.2. Druhá podmienka: Pomoc na výskum, vývoj a inovácie neprimerane nenarušá obchodné podmienky v rozsahu, ktorý by bol v rozpore so spoločným záujmom

56. Podľa článku 107 ods. 3 písm. c) možno pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí vyhlásiť za zlučiteľnú, ale len „za

⁴⁷ Čistá aktuálna hodnota projektu je rozdiel medzi pozitívnymi a negatívnymi peňažnými tokmi počas životnosti investície, ktoré sú diskontované na ich súčasnú hodnotu (za použitia nákladov na kapitál).

⁴⁸ Vnútorňa miera návratnosti nie je založená na účtovných príjmoch v danom roku, ale zohľadňuje budúce peňažné toky, ktorých príjem investor očakáva počas celkového trvania investície. Je vymedzená ako diskontná sadzba, pri ktorej sa NPV peňažných tokov rovná nule.

⁴⁹ Pozri napríklad rozsudok Súdneho dvora z 19. septembra 2000, Nemecko/Komisia, C-156/98, ECLI:EU:C:2000:467, bod 78; Rozsudok Súdneho dvora z 22. decembra 2008, Sociétés Régie Networks/Rhône-Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, body 94 až 116; Rozsudok Súdneho dvora z 22. septembra 2020, Rakúsko/Komisia, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, bod 44; Rozsudok Súdneho dvora zo 14. októbra 2010, Nuova Agricast/Komisia, C-67/09 P, ECLI:EU:C:2010:607, bod 51.

⁵⁰ Pozri rozsudok Súdneho dvora z 15. júna 1993, Francúzsko/Komisia, C-225/91, ECLI:EU:C:1993:239, bod 42.

predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom.“

57. Posúdenie negatívnych účinkov na vnútorný trh zahŕňa komplexné hospodárske a sociálne posúdenia. V tomto oddiele sa stanovuje spôsob uplatňovania diskrečnej právomoci Komisie pri vykonávaní posúdenia podľa druhej podmienky posúdenia zlučiteľnosti uvedenej v bode 40 písm. b).
58. Na základe svojej povahy každé opatrenie pomoci vytvára narušenia hospodárskej súťaže a má vplyv na obchod medzi členskými štátmi. S cieľom stanoviť, či sú rušivé vplyvy pomoci obmedzené na minimum, Komisia overí potrebu, vhodnosť, primeranosť a transparentnosť pomoci.
59. Komisia následne posúdi rušivý vplyv dotknutej pomoci na výskum, vývoj a inovácie na hospodársku súťaž a podmienky obchodovania. Konkrétnejšie, pomoc môže v oblasti výskumu, vývoja a inovácií spôsobiť špecifické narušenia trhu s výrobkami a účinky na umiestnenie činností. Komisia potom porovná pozitívne účinky pomoci s negatívnymi účinkami na hospodársku súťaž a obchod. V prípade, že pozitívne účinky prevažujú nad negatívnymi, Komisia vyhlási pomoc za zlučiteľnú.

3.2.1. Potreba štátneho zásahu

60. Opatrenie štátnej pomoci musí byť zamerané na situáciu, v ktorej môže pomoc priniesť dôležitý rozvoj, ktorý samotný trh dosiahnuť nemôže, napríklad nápravou zlyhania trhu týkajúceho sa činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií alebo dotknutých investícií.

3.2.1.1. Všeobecné požiadavky

61. Štátna pomoc môže byť nevyhnutná pre nárast činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v prípade, keď samotný trh zlyhá pri vytváraní efektívnych výsledkov. S cieľom posúdiť, či je štátna pomoc účinná pri dosahovaní zamýšľaného cieľa, je nevyhnutné najprv identifikovať problém, ktorý sa má riešiť. Štátna pomoc by sa mala zamerať na situácie, v ktorých môže priniesť dôležitý rozvoj, ktorý trh samotný dosiahnuť nemôže. Členské štáty by mali vysvetliť, ako môže opatrenie pomoci účinne zmierniť zistené zlyhania trhu, ktoré bránia samotnému trhu pri vykonávaní dotknutej činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií alebo investovania.
62. Výskum, vývoj a inovácie sa realizujú prostredníctvom súboru činností, na ktoré zvyčajne nadväzuje na nižšej úrovni niekoľko trhov s výrobkami a ktoré využívajú dostupné kapacity na vývoj nových alebo vylepšených výrobkov, služieb a postupov na uvedených trhoch s výrobkami alebo na úplne nových trhoch, čím podporujú rast hospodárstva, prispievajú k územnej a sociálnej súdržnosti alebo prehĺbeniu celkového záujmu spotrebiteľov. Vzhľadom na dostupné kapacity výskumu, vývoja a inovácií však zlyhania trhu môžu predstavovať prekážku pri dosahovaní optimálneho výsledku a viesť k neefektívnemu výsledku z týchto dôvodov:
 - i) **pozitívne externality alebo šírenie poznatkov:** V rámci výskumu, vývoja a inovácií sa často vytvárajú prínosy pre spoločnosť v podobe pozitívnych účinkov šírenia, napríklad v podobe šírenia poznatkov alebo rozšírených príležitostí pre iné hospodárske subjekty na vývoj doplnkových výrobkov a služieb. Ak sa to však ponechá iba na trh, rad projektov môže mať z perspektívy súkromného sektora nepríťažlivú mieru návratnosti, aj keby boli prínosom pre spoločnosť, pretože podniky snažiace sa o zisk pri rozhodovaní o tom, v akej miere by sa mali zaoberať výskumom, vývojom a inováciami, nedokážu

v dostatočnej miere zhodnotiť prínosy svojich činností. Štátna pomoc môže z toho dôvodu prispieť k realizácii projektov, ktorých výsledkom je celkový spoločenský alebo hospodársky prospech a ktoré by inak neboli realizované.

Nie všetky prínosy činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií sú však externalitami a samotná existencia externalít ešte automaticky neznamená, že štátna pomoc je zlučiteľná s vnútorným trhom. Vo všeobecnosti sú spotrebitelia ochotní zaplatiť za priamy prínos nových výrobkov a služieb a podniky môžu zhodnotiť prínosy zo svojich investícií cez iné existujúce nástroje, napríklad práva duševného vlastníctva. V niektorých prípadoch sú však tieto prostriedky nedokonalé a zanechávajú zvyškové zlyhanie trhu, ktoré sa môže napraviť pomocou štátnej pomoci. V prípade základného výskumu sa napríklad často tvrdí, že môže byť ťažké vylúčiť ostatných zo získania prístupu k výsledkom niektorých činností, ktoré tak môžu mať charakter verejných statkov. Na druhej strane môžu byť konkrétnejšie poznatky týkajúce sa výroby často dobre chránené, napríklad pomocou patentov, ktoré umožňujú vynálezcom pri jeho vynáleze vyššiu návratnosť;

- ii) **neúplné a asymetrické informácie:** činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií charakterizuje vysoký stupeň neistoty. Za určitých okolností sa v dôsledku neúplných a asymetrických informácií môžu súkromní investori zdráhať financovať hodnotné projekty a vysokokvalifikovaní pracovníci si nemusia byť vedomí možností náboru v inovačných podnikoch. V dôsledku toho môže byť rozdelenie ľudských a finančných zdrojov neprimerané a projekty, ktoré môžu byť hodnotné pre spoločnosť alebo hospodárstvo, sa nemusia realizovať.

V niektorých prípadoch môžu neúplné a asymetrické informácie zároveň brániť prístupu k financovaniu. Neúplné informácie a prítomnosť rizika však automaticky neopodstatňujú potrebu štátnej pomoci. Projekty s nižšou súkromnou návratnosťou investícií, ktoré nie sú financované, môžu byť totiž známkou účinnosti trhu. Okrem toho je riziko súčasťou každej podnikateľskej činnosti a samo osebe nepredstavuje zlyhanie trhu. V súvislosti s asymetrickými informáciami však môže riziko zhoršiť problémy s financovaním;

- iii) **zlyhanie koordinácie a siete:** schopnosť podnikov navzájom sa koordinovať alebo komunikovať pri uskutočňovaní výskumu, vývoja a inovácií môže byť narušená z viacerých dôvodov vrátane komplikácií pri koordinácii veľkého počtu spolupracujúcich partnerov, z ktorých niektorí majú odlišné záujmy, problémov s navrhovaním zmlúv a problémov pri koordinácii spolupráce napríklad z dôvodu vymieňania citlivých informácií.

3.2.1.2. Dodatočné podmienky pre individuálnu pomoc

- 63. Aj keď niektoré zlyhania trhu môžu brzdiť výskum, vývoj a inovácie vo všeobecnosti, nie všetky podniky a odvetvia v hospodárstve sú nimi ovplyvnené v rovnakej miere. V prípade individuálnej pomoci, ktorú je potrebné notifikovať, by preto členské štáty mali poskytnúť náležité informácie o tom, či pomoc rieši všeobecné zlyhanie trhu s ohľadom na výskum, vývoj a inovácie, alebo konkrétne zlyhanie trhu v oblasti výskumu, vývoja a inovácií s vplyvom napríklad na určitý sektor alebo oblasť podnikania.
- 64. Komisia bude zohľadňovať tieto prvky:

- i) **šírenie poznatkov:** predpokladaná úroveň šírenia poznatkov; osobitný charakter vytvorených poznatkov; možnosť ochrany práv duševného vlastníctva; miera komplementárnosti s inými výrobkami a službami;
 - ii) **neúplné a asymetrické informácie:** úroveň rizika a zložitost' činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií; potreba externého financovania; charakteristika príjemcu pomoci, pokiaľ ide o prístup k externému financovaniu;
 - iii) **zlyhanie koordinácie:** počet spolupracujúcich podnikov; intenzita spolupráce; odlišné záujmy spolupracujúcich partnerov; problémy s navrhovaním zmlúv; problémy pri koordinácii spolupráce.
65. Komisia bude pri svojej analýze údajného zlyhania trhu, ktoré bráni spusteniu činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií na základe opatrenia pomoci, zohľadňovať predovšetkým akékoľvek dostupné odvetvové porovnania a ďalšie štúdie, ktoré by mal príslušný členský štát poskytnúť.
66. Členské štáty musia pri notifikovaní investičnej pomoci alebo prevádzkovej pomoci na zoskupenia poskytnúť informácie o plánovanej alebo očakávanej špecializácii inovačného zoskupenia, existujúcom regionálnom potenciáli a prítomnosti zoskupení s podobnými cieľmi v Únii. Členské štáty by tam, kde je to vhodné, mali takisto vysvetliť, ako môže mať zoskupenie pozitívny vplyv na technologický pokrok a digitálnu transformáciu hospodárstva Únie. Ak je inovačným zoskupením centrum digitálnych inovácií, Komisia bude predpokladať tento príspevok. Komisia vo svojej analýze preskúma, či by spolupráca, ktorá by bola podnietená alebo stimulovaná činnosťami inovačného zoskupenia, mohla okrem iného smerovať k skráteniu času potrebného od vytvorenia nových poznatkov po ich pretavenie na inovatívne aplikácie, ako sú výrobky, služby a postupy a riešenia, založené aj na digitálnych technológiách, čím by pomáhala transformovať hospodárstvo Únie v súlade so zelenou dohodou a oznámením o digitálnej Európe.
67. Členské štáty musia pri notifikovaní investičnej pomoci na technologické infraštruktúry poskytnúť informácie o plánovanej alebo očakávanej špecializácii technologickej infraštruktúry, jej špičkovej povahe a úlohe, ktorú by mohla technologická infraštruktúra zohrávať pri uľahčovaní digitálnej a ekologickej transformácie hospodárstva Únie na regionálnej a vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie. Členské štáty musia poskytnúť aj informácie o tom, či v Únii existujú podobné technologické infraštruktúry, či sú verejne financované alebo nie. Členské štáty by okrem toho mali poskytnúť informácie o profile používateľov, ako sú veľkosť, sektor a ďalšie príslušné informácie. Komisia vo svojom posúdení zväží rozsah, v akom by sa kapacita infraštruktúry pridelila na služby poskytované MSP, a poskytla tak príležitosti pre MSP na zlepšenie účinnosti ich vlastných výrobných procesov a schopnosti inovovať výrobky a obchodné modely, umožnené najmä prístupom k digitálnym technológiám.
68. Pokiaľ ide o štátnu pomoc, ktorá sa poskytuje na projekty alebo činnosti, ktoré sú priamo alebo nepriamo financované aj zo strany Únie (t. j. Komisiou, jej výkonnými agentúrami, spoločnými podnikmi zriadenými na základe článkov 185 a 187 zmluvy alebo akýmkoľvek inými vykonávacími orgánmi, ak toto financovanie zo strany Únie nie je priamo ani nepriamo pod kontrolou členských štátov), bude Komisia považovať potrebu zásahu štátu za preukázanú.
69. Na druhej strane v prípadoch, keď je štátna pomoc poskytnutá na projekty alebo činnosti, ktoré sú z hľadiska technického obsahu, úrovne rizika a veľkosti podobné

projektom, ktoré už boli v rámci Únie realizované za trhových podmienok, bude Komisia v zásade predpokladať, že neexistuje žiadne zlyhanie trhu, a bude požadovať ďalšie dôkazy a odôvodnenia v súvislosti s potrebou zásahu štátu. V prípade technologických infraštruktúr a inovačných zoskupení musia členské štáty konkrétne preukázať, že verejná podpora nepovedie k duplikácii služieb už poskytovaných existujúcimi štruktúrami, ktoré pôsobia v Únii, čo by mohlo viesť k nevyužívaným kapacitám a spochybniť hospodársku životaschopnosť podporovaných investícií.

3.2.2. *Primeranosť opatrenia pomoci*

70. Navrhované opatrenie pomoci musí byť vhodným nástrojom politiky na plnenie stanoveného cieľa pomoci, t. j. nesmú existovať vhodnejšie a menej narúšajúce politiky a nástroje pomoci schopné dosiahnuť rovnaké výsledky.

3.2.2.1. *Vhodnosť medzi alternatívnymi nástrojmi politiky*

71. Štátna pomoc nie je jediným politickým nástrojom dostupným pre členské štáty na podporu činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Je dôležité mať na pamäti, že môžu existovať iné, lepšie nástroje, ako sú opatrenia na strane dopytu, ktoré zahŕňajú reguláciu, verejné obstarávanie alebo normalizáciu, ako aj zvýšenie financovania verejného výskumu a vzdelávania a všeobecné fiškálne opatrenia. Vhodnosť politického nástroja v danej situácii zvyčajne súvisí s povahou riešeného problému. Pri riešení problému nového účastníka so zhodnotením výsledkov výskumu, vývoja a inovácií môže byť vhodnejšie než štátna pomoc napríklad zníženie prekážok trhu. Zvýšené investície do vzdelávania môžu byť na riešenie nedostatku kvalifikovaných pracovníkov vhodnejšie než poskytnutie štátnej pomoci.
72. Pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže byť schválená ako výnimka zo všeobecného zákazu štátnej pomoci v prípade, ak je potrebné umožniť dotknutý výskum, vývoj a inovácie. Významným prvkom v tejto súvislosti preto je, či a v akom rozsahu možno považovať pomoc na výskum, vývoj a inovácie za vhodný nástroj na zvýšenie činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, ak sa rovnaké výsledky môžu dosiahnuť aj inými menej narúšajúcimi nástrojmi.
73. Komisia vo svojej analýze zlučiteľnosti zohľadňuje najmä posúdenie vplyvu navrhovaného opatrenia, ktoré príslušný členský štát realizoval. Opatrenia, pri ktorých členské štáty zvážili iné možnosti politiky a pri ktorých sa zistili a predložili Komisii výhody použitia selektívneho nástroja, napríklad štátnej pomoci, sa považujú za vhodný nástroj.
74. Pokiaľ ide o štátnu pomoc, ktorá sa poskytuje na projekty alebo činnosti, ktoré sú priamo alebo nepriamo financované aj zo strany Únie, t. j. Komisiou, jej výkonnými agentúrami, spoločnými podnikmi zriadenými na základe článkov 185 a 187 zmluvy alebo akýmkoľvek inými vykonávacími orgánmi, ak toto financovanie zo strany Únie nie je priamo ani nepriamo pod kontrolou členských štátov, bude Komisia považovať vhodnosť opatrenia pomoci za preukázanú. Členské štáty by mali preukázať, že štátna pomoc na posudzovaný projekt alebo činnosť vytvorí synergický účinok s každým financovaním alebo spolufinancovaním v rámci programov Únie.

3.2.2.2. *Vhodnosť medzi jednotlivými nástrojmi pomoci*

75. Štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie možno poskytovať v rôznych formách. Členské štáty by mali preto zabezpečiť poskytovanie pomoci vo forme, ktorá pravdepodobne najmenej naruší hospodársku súťaž a obchod. V tejto súvislosti, ak sa

pomoc poskytne vo formách, ktoré poskytujú priamu finančnú výhodu, ako sú priame granty, oslobodenia od daní alebo iných povinných poplatkov či ich zníženie alebo poskytnutie pozemkov, výrobkov alebo služieb za výhodné ceny, musí príslušný členský štát predložiť analýzu iných možností a vysvetliť, prečo alebo ako sú iné potenciálne menej rušivé formy pomoci, napríklad vratné preddavky alebo formy pomoci, ktoré sú založené na dlhových alebo kapitálových nástrojoch, napr. štátne záruky, kúpa akciového podielu alebo náhradné poskytnutie dlhového financovania alebo kapitálu za výhodných podmienok, menej vhodné.

76. Nástroj pomoci by mal byť vybraný na základe zlyhania trhu, ktoré sa snaží riešiť. Ak je napríklad príčinou zlyhania trhu problém prístupu k externému dlhovému financovaniu z dôvodu asymetrických informácií, členské štáty by mali namiesto grantu spravidla použiť pomoc vo forme podpory likvidity, napríklad úver alebo záruku. Ak je takisto potrebné podniku do určitej miery zabezpečiť rozdelenie rizika, zvyčajne by mal byť vybraným nástrojom pomoci vratný preddavok. Členské štáty musia odôvodniť vhodnosť vybraného nástroja na riešenie konkrétneho zlyhania trhu najmä v prípadoch, keď sa pomoc poskytuje v inej forme než vo forme podpory likvidity alebo vratného preddavku na činnosti blízke trhu. V prípade schém pomoci, ktorými sa vykonávajú ciele a priority operačných programov, sa nástroj financovania zvolený v rámci týchto programov v zásade považuje za vhodný nástroj.

3.2.3. *Proporcionalita pomoci*

3.2.3.1. *Všeobecné požiadavky*

77. Ak sa má akákoľvek pomoc na výskum, vývoj a inovácie považovať za primeranú, jej výška musí byť obmedzená na minimum potrebné na uskutočnenie podporovanej činnosti. 3.2.3.1.1. Maximálne intenzity pomoci
78. S cieľom zabezpečiť úroveň pomoci primeranú k zlyhaniu trhu, ktoré má riešiť a ktoré bránia spusteniu realizácie činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií na základe dotknutého opatrenia pomoci, sa musí pomoc stanoviť vo vzťahu k vopred vymedzenému súboru oprávnených nákladov a obmedziť na určitý podiel uvedených oprávnených nákladov (ďalej len „intenzita pomoci“). Intenzita pomoci sa musí stanoviť pre každého príjemcu pomoci, a to aj v prípade projektu spolupráce.
79. S cieľom zabezpečiť predvídateľnosť a rovnaké podmienky uplatňuje Komisia na pomoc na výskum, vývoj a inovácie maximálne intenzity pomoci, ktoré sa stanovujú na základe troch kritérií: i) blízkosť pomoci k trhu ako ukazovateľ jej očakávaných negatívnych účinkov a jej potreby pri zohľadnení potenciálnych vyšších príjmov, ktoré možno očakávať z podporovaných činností; ii) veľkosť príjemcu ako ukazovateľ závažnejších problémov, ktorým všeobecne čelia menšie podniky pri financovaní rizikového projektu; a iii) závažnosť každého zlyhania trhu, napr. očakávané externality z hľadiska šírenia poznatkov. Intenzity pomoci by preto mali byť vo všeobecnosti nižšie pri činnostiach spojených s vývojom a inováciami ako pri výskumných činnostiach. Tieto úvahy sa podobne uplatňujú na intenzitu pomoci pre technologické infraštruktúry, ktoré by svojim vymedzením poskytovali hlavne služby pre používateľov činností v oblasti výskumu a vývoja, ktoré sú bližšie k trhu v porovnaní s činnosťami v oblasti výskumu a vývoja, ktoré obvykle vykonávajú výskumné infraštruktúry.
80. Oprávnené náklady pre každé opatrenie pomoci, na ktoré sa vzťahuje tento rámec, sú stanovené v prílohe I. Ak projekt v oblasti výskumu a vývoja zahŕňa rôzne úlohy, každá oprávnená úloha musí patriť do kategórií základného výskumu, priemyselného výskumu

alebo experimentálneho vývoja⁵¹. Komisia bude pri zaradovaní rôznych činností do príslušnej kategórie⁵² vychádzať z vlastných skúseností, ako aj z konkrétnych príkladov a vysvetlení uvedených v príručke Frascati OECD⁵³.

81. Oprávnené náklady musia byť podporené najnovšími dostupnými listinnými dôkazmi, ktoré sú jednoznačné a špecifické. Nepriame náklady na projekt v oblasti výskumu a vývoja sa môžu vypočítať aj na základe zjednodušeného prístupu k nákladom v podobe paušálnej sadzby do maximálnej výšky 15 %, ktorá sa uplatňuje na celkové oprávnené priame náklady na projekt v oblasti výskumu a vývoja. V poslednom uvedenom prípade by sa obe kategórie priamych aj nepriamych nákladov mali stanoviť na základe bežných účtovných postupov, musia zahŕňať len oprávnené náklady na projekt v oblasti výskumu a vývoja uvedené v prílohe I a musia byť riadne odôvodnené.
82. Maximálne intenzity pomoci všeobecne platné pre všetky oprávnené opatrenia v oblasti výskumu, vývoja a inovácií sú stanovené v prílohe II⁵⁴.
83. V prípade štátnej pomoci na projekt, ktorý sa vykonáva v spolupráci medzi výskumnými organizáciami a podnikmi, nesmie kombinácia priamej pomoci z verejných zdrojov s príspevkami od výskumných organizácií na rovnaký projekt, ak predstavujú pomoc, prekročiť uplatniteľné intenzity pomoci pre každý podnik, ktorý je príjemcom pomoci.

3.2.3.1.2. Vratné preddavky

84. Ak členský štát poskytne vratný preddavok, ktorý sa považuje za štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 zmluvy, uplatňujú sa pravidlá uvedené v tomto oddiele.
85. Keď členský štát môže na základe platnej metodiky založenej na dostatočne overiteľných údajoch preukázať, že možno vypočítať ekvivalent hrubého grantu vratného preddavku, môže schému pomoci a s ňou súvisiacu metodiku notifikovať Komisii. Ak Komisia túto metodiku prijme a považuje túto schému za zlučiteľnú, pomoc sa môže poskytnúť na základe ekvivalentu hrubého grantu vratného preddavku až do úrovni intenzít pomoci uvedených v prílohe II.
86. Vratný preddavok sa vo všetkých ostatných prípadoch vyjadruje ako percento oprávnených nákladov a môže prekročiť uplatniteľné maximálne intenzity pomoci o 10 percentuálnych bodov za predpokladu, že sú splnené tieto podmienky:
 - a) v prípade úspešného výsledku sa v opatrení musí stanoviť, že preddavok sa musí splatiť s úrokovou sadzbou, ktorá nie je nižšia než diskontná sadzba vyplývajúca

⁵¹ Pri tomto zaradovaní do kategórií sa nemusí nevyhnutne uplatniť chronologický prístup, pri ktorom sa postupuje v čase od základného výskumu k činnostiam, ktoré sú bližšie k trhu. Komisii teda nič nebráni v tom, aby označila úlohu, ktorá sa vykonáva v neskoršej fáze projektu, za priemyselný výskum, a aby určila, že činnosť vykonávaná v skoršej fáze projektu predstavuje experimentálny vývoj alebo vôbec nepredstavuje výskum.

⁵² Z praktických dôvodov a pokiaľ sa nepreukáže, že v jednotlivých prípadoch by sa mala použiť iná škála, je takisto možné usudzovať, že jednotlivé kategórie výskumu a vývoja zodpovedajú úrovni technologickej pripravenosti 1 (základný výskum), 2 – 4 (priemyselný výskum) a 5 – 8 (experimentálny výskum) – pozri oznámenie Komisie s názvom Európska stratégia pre kľúčové podporné technológie – cesta k rastu a zamestnanosti, COM(2012) 341 final, 26.6.2012.

⁵³ Príručka Frascati OECD, 2015, OECD: Usmernenia k zhromažďovaniu a vykazovaniu údajov o výskume a experimentálnom vývoji, v zmenenom alebo nahradenom znení.

⁵⁴ Bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia vzťahujúce sa na pomoc na výskum a vývoj v odvetví poľnohospodárstva a rybníctva uvedené v nariadení o skupinových výnimkách.

z uplatňovania oznámenia Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb⁵⁵;

- b) v prípade lepšieho výsledku, než je výsledok definovaný ako úspešný, by mal príslušný členský štát požadovať platby nad rámec splatenia sumy preddavku vrátane úrokov podľa platnej diskontnej sadzby;
- c) v prípade neúspechu projektu sa preddavok nemusí splatiť v celej výške. V prípade čiastočného úspechu by malo byť splatenie úmerné stupňu dosiahnutého úspechu.

87. Aby mohla Komisia posúdiť opatrenie, musí zahŕňať podrobné ustanovenia splácania v prípade úspechu, v ktorých sa jasne vymedzuje, čo sa bude považovať za úspešný výsledok, na základe primeraného a obozretného predpokladu.

3.2.3.1.3. Fiškálne opatrenia

88. Ak fiškálne opatrenie predstavuje štátnu pomoc, intenzita pomoci fiškálneho opatrenia sa môže vypočítať buď na základe individuálnych projektov, alebo na úrovni podniku ako pomer medzi celkovou daňovou úľavou a výškou všetkých oprávnených nákladov na výskum, vývoj a inovácie, ktoré vznikli v období najviac troch po sebe nasledujúcich rozpočtových rokov. V poslednom uvedenom prípade sa fiškálne opatrenie môže vzťahovať bez rozdielu na všetky oprávnené činnosti, nesmie však prekročiť uplatniteľnú intenzitu pomoci na experimentálny vývoj⁵⁶.

3.2.3.1.4. Kumulácia pomoci

89. Pomoc sa môže poskytnúť súčasne podľa viacerých schém pomoci alebo kumulovať s pomocou *ad hoc* za predpokladu, že celková výška štátnej pomoci na činnosť alebo projekt neprekročí stropy pomoci stanovené v tomto rámci. Ako sa pripomína v bode 11, financovanie zo strany Únie, ktoré centrálnie spravujú inštitúcie, agentúry, spoločné podniky alebo iné orgány Únie a ktoré nie je priamo ani nepriamo pod kontrolou členských štátov, nepredstavuje štátnu pomoc a nemalo by sa brať do úvahy. Ak sa takéto financovanie zo strany Únie kombinuje so štátnou pomocou, celková výška financovania z verejných prostriedkov poskytnutá v súvislosti s rovnakými oprávnenými nákladmi však nesmie prekročiť najvýhodnejšiu mieru financovania stanovenú v platných právnych predpisoch Únie.
90. Ak sú výdavky oprávnené na pomoc na výskum, vývoj a inovácie úplne alebo čiastočne potenciálne oprávnené aj na pomoc na iné účely, na prekrývajúcu sa časť sa bude vzťahovať najvýhodnejší strop podľa akéhokoľvek z príslušných pravidiel.
91. Pomoc na výskum, vývoj a inovácie sa nemôže kumulovať s podporou *de minimis*, pokiaľ ide o rovnaké oprávnené náklady, ak by to viedlo k intenzite pomoci, ktorá by prekračovala intenzity pomoci stanovené v tomto rámci.

⁵⁵ Oznámenie Komisie o revízii spôsobu stanovenia referenčných a diskontných sadzieb, Ú. v. EÚ C 14, 19.1.2008, s. 6.

⁵⁶ Naopak, ak sa v opatrení fiškálnej pomoci rozlišujú rôzne kategórie výskumu a vývoja, príslušné intenzity pomoci sa nesmú prekročiť.

3.2.3.2. Dodatočné podmienky pre individuálnu pomoc

92. V prípade individuálnej pomoci, ktorú je potrebné notifikovať, samotné dodržiavanie súboru vopred vymedzených maximálnych intenzít pomoci nepostačuje na zabezpečenie primeranosti.
93. Ako všeobecné pravidlo a v záujme posúdenia primeranosti pomoci Komisia spravidla overí, či jej výška nepresahuje minimum nevyhnutné na to, aby bol podporovaný projekt dostatočne ziskový, napríklad tým, že bude možné dosiahnuť vnútornú mieru návratnosti (IRR) zodpovedajúcu špecifickej referenčnej hodnote alebo návratnosti pre dané odvetvie alebo firmu. Na tento účel sa môžu tiež použiť bežné miery návratnosti, ktoré príjemca požaduje pri iných projektoch v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, jeho náklady na kapitál ako celok alebo návratnosť, ktorá je v príslušnom priemyselnom odvetví bežná. Všetky príslušné očakávané náklady a prínosy sa musia zohľadniť počas celého času trvania projektu, vrátane nákladov a príjmov vyplývajúcich z výsledkov činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.
94. Ak sa ukáže, napríklad na základe interných dokumentov spoločnosti, že si príjemca pomoci môže jednoznačne vybrať medzi možnosťou realizovať podporovaný projekt alebo alternatívny projekt bez využitia pomoci, pomoc sa bude považovať za obmedzenú na minimum, len ak jej výška nepresiahne čisté dodatočné náklady na vykonávanie príslušných činností v porovnaní s kontrafaktuálnym projektom, ktorý by sa zrealizoval bez pomoci. Na stanovenie čistých dodatočných nákladov porovná Komisia očakávané čisté aktuálne hodnoty investície do podporovaného projektu s kontrafaktuálnym projektom, pričom sa zohľadnia pravdepodobnosti výskytu rôznych obchodných scenárov⁵⁷.
95. Ak sa pomoc poskytuje na projekty v oblasti výskumu a vývoja alebo na zriadenie alebo modernizáciu výskumných infraštruktúr, alebo na zriadenie alebo modernizáciu technologických infraštruktúr a ak Komisia na základe metodiky stanovenej v bode 94 alebo bode 95 môže stanoviť, že pomoc je striktné obmedzená na nevyhnutné minimum, môžu sa povoliť vyššie maximálne intenzity pomoci než tie, ktoré sú stanovené v prílohe II, až do úrovní uvedených v tejto tabuľke:

	Malý podnik	Stredný podnik	Veľký podnik
Pomoc na projekty v oblasti výskumu a vývoja			
Základný výskum	100 %	100 %	100 %
Aplikovaný výskum	80 %	70 %	60 %
– pod podmienkou efektívnej spolupráce medzi podnikmi (pri veľkých podnikoch cezhranične alebo s aspoň jedným MSP) alebo medzi podnikom a výskumnou organizáciou; alebo	90 %	80 %	70 %

⁵⁷ V konkrétnom prípade, keď pomoc umožňuje iba zvýšenie rýchlosti dokončenia projektu, by malo porovnanie odrážať najmä rôzne lehoty z hľadiska peňažných tokov a oneskoreného vstupu na trh.

– pod podmienkou rozsiahleho šírenia výsledkov.			
Pomoc na zriadenie a modernizáciu výskumných infraštruktúr	60 %		
Pomoc na zriadenie a modernizáciu technologických infraštruktúr	[35 %]		
– pod podmienkou, že aspoň dva členské štáty poskytujú verejné financovanie, alebo – pod podmienkou, že technologická infraštruktúra poskytuje služby predovšetkým MSP (prideluje najmenej 80 % percent svojej kapacity na tento účel)	[40 %]		

96. Členské štáty musia vysvetliť spôsob určovania výšky pomoci na preukázanie, že pomoc je obmedzená na nevyhnutné minimum. Pri posudzovaní primeranosti pomoci sa môže použiť aj dokumentácia a výpočty použité na analýzu stimulačného účinku. Ak identifikovaná potreba pomoci súvisí skôr s ťažkosťami pri získavaní dlhového financovania na trhu než s nedostatočnou ziskovosťou, obzvlášť vhodným spôsobom na zabezpečenie čo najmensej výšky pomoci môže byť jej poskytnutie v podobe úveru, záruky alebo vratného preddavku namiesto nevratnej formy, napríklad grantu.
97. Ak existuje viacero potenciálnych kandidátov na realizáciu podporovanej činnosti, požiadavka primeranosti sa dodrží s väčšou pravdepodobnosťou, ak sa pomoc poskytne na základe transparentných, objektívnych a nediskriminačných kritérií.
98. S cieľom riešiť skutočné alebo potenciálne priame alebo nepriame narušenia medzinárodného obchodu je možné povoliť intenzity vyššie, než sú intenzity všeobecne povolené na základe tohto rámca, ak konkurenti, ktorí sa nachádzajú mimo Únie, v posledných troch rokoch dostali alebo dostanú, či už priamo alebo nepriamo, pomoc rovnakej intenzity na podobné projekty. Ak je však pravdepodobné, že k narušeniu medzinárodného obchodu dôjde vzhľadom na osobitnú povahu dotknutého sektora až po viac než troch rokoch, možno referenčné obdobie zodpovedajúcim spôsobom predĺžiť. Ak je to možné, príslušný členský štát musí Komisii poskytnúť dostatočné informácie, ktoré jej umožnia posúdiť situáciu, najmä z hľadiska potreby zohľadnenia konkurenčnej výhody konkurenta z tretej krajiny. Ak Komisia nemá dôkazy o poskytnutej alebo navrhutej pomoci, môže svoje rozhodnutie založiť aj na nepriamych dôkazoch.
99. Pri zhromažďovaní dôkazov môže Komisia využiť svoje vyšetrovacie právomoci⁵⁸.

3.2.4 Transparentnosť

100. Ako ďalšie ochranné opatrenie proti neprimeraným narušeniam, musia mať členské štáty, Komisia, hospodárske subjekty a verejnosť jednoduchý prístup ku všetkým

⁵⁸ Pozri článok 1 ods. 3 nariadenia Rady (EÚ) č. 734/2013 z 22. júla 2013, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, Ú. v. EÚ L 204, 31.7.2013, s. 15.

relevantným aktom a príslušným informáciám o pomoci, ktorá sa na ich základe poskytuje.

101. S výnimkou poskytnutia individuálnej pomoci vo výške menej ako 100 000 EUR musia členské štáty na webovom sídle komplexne pokrývajúcim oblasť štátnej pomoci, či už na celoštátnej alebo regionálnej úrovni, uverejniť aspoň tieto informácie o notifikovaných opatreniach štátnej pomoci: úplné znenie schémy pomoci a jej vykonávacie ustanovenia alebo právny základ pre individuálnu pomoc, alebo odkaz na ne; identitu orgánu poskytujúceho pomoc; identitu jednotlivých príjemcov; formu a výšku pomoci poskytnutej každému príjemcovi; dátum poskytnutia pomoci; typ príjemcu (malý a stredný podnik alebo veľký podnik); región, v ktorom má príjemca sídlo (na úrovni NUTS II); a hlavné odvetvie hospodárstva, v ktorom príjemca vykonáva svoje činnosti (na úrovni skupín podľa klasifikácie NACE)⁵⁹. Takéto informácie sa musia uverejniť do šiestich mesiacov od prijatia rozhodnutia o poskytnutí pomoci alebo, v prípade fiškálnych opatrení, do jedného roka od dátumu daňového priznania, musia sa uchovávať aspoň počas desiatich rokov a musia byť dostupné pre širokú verejnosť bez obmedzení⁶⁰.

3.2.5. *Overovanie minimalizácie konkrétnych negatívnych účinkov pomoci na výskum, vývoj a inovácie na hospodársku súťaž a obchodné podmienky, alebo zabraňovania takýmto účinkom*

3.2.5.1. *Všeobecné úvahy*

102. Komisia určí trhy ovplyvnené pomocou so zreteľom na informácie poskytnuté zo strany členského štátu o dotknutých trhoch s výrobkami, t. j. trhoch ovplyvnených zmenou správania príjemcu pomoci. Ak bude určitá inovačná činnosť v oblasti výskumu, vývoja a inovácií spojená s viacerými budúcimi trhami s výrobkami, vplyv štátnej pomoci sa bude zohľadňovať na skupine dotknutých trhov. Komisia zároveň určí ovplyvnený geografický trh, ktorý zodpovedá oblasti, v ktorej pôsobia podniky dotknutých trhov s výrobkami, a na ktorom sú podmienky hospodárskej súťaže dostatočne homogénne a môžu sa jasne rozlíšiť od podmienok v susedných oblastiach.
103. Komisia ďalej posúdi narušenia hospodárskej súťaže na základe predvídateľného vplyvu pomoci na výskum, vývoj a inovácie na hospodársku súťaž medzi podnikmi na dotknutých zemepisných trhoch a trhoch s výrobkami⁶¹, na ktoré bude mať pomoc s väčšou pravdepodobnosťou negatívny vplyv, a to so zreteľom na informácie poskytnuté členskými štátmi o ovplyvnených konkurentoch, zákazníkoch alebo spotrebiteľoch. Komisia pritom môže v prípade potreby takisto určiť vzájomné cenové konkurenčné interakcie (náhrady, doplnky, a to vrátane horných alebo dolných trhov) v

⁵⁹ S výnimkou obchodných tajomstiev a iných dôverných informácií v náležite odôvodnených prípadoch a so súhlasom Komisie [oznámenie Komisie o služobnom tajomstve v rozhodnutiach o štátnej pomoci, K(2003) 4582 v konečnom znení, Ú. v. EÚ C 297, 9.12.2003, s. 6]. V prípade fiškálnych opatrení sa informácie o výške individuálnej pomoci môžu poskytnúť na základe týchto rozpätí (v mil. EUR): [0,5 – 1]; [1 – 2]; [2 – 5]; [5 – 10]; [10 – 30]; [30 a viac].

⁶⁰ V prípade neoprávnenej pomoci budú členské štáty musieť zabezpečiť, aby boli tie isté informácie zverejnené *ex post*, a to najneskôr do šiestich mesiacov od dátumu rozhodnutia Komisie. Tieto informácie by mali byť dostupné vo formáte, ktorý umožňuje vyhľadávanie údajov, ich extrakciu a jednoduché zverejňovanie na internete, napríklad vo formáte CSV alebo XML.

⁶¹ Táto analýza sa môže v prípade potreby vzťahovať tak na vstupné, ako aj výstupné trhy.

prípade ktorých je pravdepodobnejšie, že dôjde k narušeniam spôsobených opatrením pomoci.

104. Pomoc spravidla umožňuje príjemcovi pomoci získať konkurenčnú výhodu prostredníctvom i) znížených výrobných nákladov, ii) zvýšenej výrobnnej kapacity alebo iii) vývoja nového výrobku. Komisia sa domnieva, že negatívne účinky pomoci budú najskôr pôsobiť na konkurentov. Komisia by sa preto mala v prvom rade zamerať na určenie skutočných alebo potenciálnych konkurentov príjemcu pomoci, na ktorých bude mať pomoc s väčšou pravdepodobnosťou negatívny vplyv.
105. Komisia vidí dve hlavné potenciálne narušenia hospodárskej súťaže a obchodu medzi členskými štátmi spôsobené pomocou na výskum, vývoj a inovácie, a to narušenie trhu s výrobkami a účinky na umiestnenie činností. Oba typy môžu viesť k neefektívnej alokácii, ktorá oslabuje hospodársku výkonnosť vnútorného trhu, a k obavám v súvislosti s distribúciou, vzhľadom na to, že pomoc ovplyvňuje distribúciu hospodárskej činnosti medzi regiónmi.
106. Pokiaľ ide o narušenia na trhoch s výrobkami, štátna pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže mať vplyv na hospodársku súťaž v inovačných procesoch a na trhoch s výrobkami, na ktorých sa využívajú výsledky činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.

3.2.5.1.1. Účinky na trhy s výrobkami

107. Štátna pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže narušiť hospodársku súťaž v oblasti inovačných procesov a na trhoch s výrobkami troma spôsobmi, a to narušením procesu vstupu konkurencie na trh a jej odchodu z trhu, narušením dynamických investičných stimulov a vytvorením alebo zachovaním trhovej sily.

i) Narušenie procesu vstupu konkurencie na trh a jej odchodu z trhu

108. Pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže brániť trhovému mechanizmu v odmeňovaní najefektívnejších výrobcov a vo vyvíjaní tlaku na najmenej efektívnych, aby sa zlepšili, reštrukturalizovali alebo odišli z trhu. To by mohlo viesť k situácii, keď z dôvodu poskytovanej pomoci sú konkurenti, ktorí by boli inak schopní zotrvať na trhu, nútení z trhu odísť, alebo na trh vôbec nevstúpia. Štátna pomoc môže podobne brániť neefektívnym podnikom v odchode z trhu alebo dokonca spôsobiť, že na trh vstúpia a získajú trhovú podiel od inak efektívnejších konkurentov. Ak teda nie je pomoc na výskum, vývoj a inovácie zameraná správne, môže podporiť neefektívne podniky, a tak viesť k trhovým štruktúram, v rámci ktorých mnohí účastníci zďaleka nedosahujú hranicu efektívnosti. Z dlhodobého hľadiska môže zasahovanie do procesov vstupu konkurencie na trh alebo jej odchodu z trhu potláčať inovácie a spomaľovať zlepšovanie produktivity v celom odvetví.

ii) Narušenie dynamických stimulov

109. Pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže u konkurentov príjemcu pomoci narušiť dynamické stimuly na investovanie. Ak podnik dostane pomoc, vo všeobecnosti to zvýši pravdepodobnosť úspešnosti činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií tohto podniku a vedie k výraznejšej prítomnosti na príslušnom trhu (príslušných trhoch) s výrobkami v budúcnosti. Uvedená výraznejšia prítomnosť na trhu môže viesť konkurentov k zníženiu rozsahu ich pôvodných investičných plánov (účinnok vytlačenia).

110. Okrem toho môže prítomnosť pomoci spôsobiť sebauspokojenie potenciálnych príjemcov alebo ich väčšiu mieru riskovania. Dlhodobý vplyv na celkovú výkonnosť odvetvia bude v tom prípade pravdepodobne negatívny. Ak nie je pomoc na výskum, vývoj a inovácie správne zameraná, môže tak podporiť neefektívne podniky a viesť k trhovým štruktúram, kde mnohí účastníci trhu zďaleka nedosahujú hranicu efektívnosti.

iii) Vytváranie alebo zachovanie trhovej sily

111. Pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže mať rušivé vplyvy aj z hľadiska zvýšenia alebo udržania stupňa trhovej sily na trhoch s výrobkami. Trhová sila je sila ovplyvnenia trhových cien, produkcie, sortimentu alebo kvality výrobkov a služieb alebo iných parametrov hospodárskej súťaže na značné obdobie v neprospech spotrebiteľov. Dokonca aj keď pomoc neposilňuje trhovú silu priamo, môže ju posilňovať nepriamo tým, že existujúcich konkurentov odrádza od expanzie alebo ich núti k odchodu, alebo odrádza nových konkurentov od vstupu na trh.

3.2.5.1.2. Účinky na obchod a výber umiestnenia

112. Štátna pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže viesť k narušeniu hospodárskej súťaže aj v prípade, keď ovplyvní výber umiestnenia. Uvedené narušenia môžu v členských štátoch vzniknúť, ak podniky súťažia na cezhraničnej úrovni alebo ak zvažujú iné možnosti umiestnenia. Pomoc zameraná na premiestnenie činnosti do iného regiónu v rámci vnútorného trhu nemusí viesť priamo k narušeniu trhu s výrobkami, premiestňuje však činnosti alebo investície z jedného regiónu do druhého.

3.2.5.1.3. Zjavné negatívne účinky

113. Na účely zistenia miery, do akej možno opatrenie pomoci pokladať za rušivé, je v zásade potrebné analyzovať dané opatrenie pomoci a kontext, v ktorom sa uplatňuje. Možno však určiť aj určité situácie, v ktorých negatívne účinky zjavne prevažujú nad pozitívnymi účinkami, čo znamená, že pomoc nemožno považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom.
114. Najmä podľa všeobecných zásad zmluvy nemožno štátnu pomoc pokladať za zlučiteľnú s vnútorným trhom, ak je opatrenie pomoci diskriminačné v rozsahu, ktorý nie je odôvodnený charakterom štátnej pomoci. Ako je vysvetlené v oddiele 3.1.3, Komisia tak neumožní žiadne opatrenie, ak takéto opatrenie alebo s ním spojené podmienky predstavujú porušenie príslušných právnych predpisov Únie. Ide najmä o opatrenia pomoci, pri ktorých je poskytnutie pomoci podmienené povinnosťou, aby príjemca mal svoje hlavné sídlo v príslušnom členskom štáte (alebo aby bol usadený prevažne v uvedenom členskom štáte) alebo aby používal domáce výrobky alebo služby, ako aj opatrenia pomoci obmedzujúce možnosť príjemcu využívať výsledky výskumu, vývoja a inovácií v iných členských štátoch.

3.2.5.2. Schémy pomoci

115. Schémy pomoci, ktoré je potrebné notifikovať, nesmú viesť k výrazným narušeniam hospodárskej súťaže a obchodu, ak majú byť zlučiteľné s vnútorným trhom. Obzvlášť aj v takom prípade, keď sa narušenia môžu považovať za obmedzené na individuálnej úrovni (za predpokladu, že pomoc je nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie spoločného cieľa), by schémy pomoci na kumulatívnom základe stále mohli viesť k vysokým úrovňam narušení. Takéto narušenia môžu byť napríklad výsledkom pomoci, ktorá

negatívne ovplyvňuje dynamické stimuly pre inovácie na strane konkurentov. V prípade schémy zameranej na určité odvetvia je riziko takýchto narušení dokonca ešte výraznejšie.

116. Bez toho, aby bol dotknutý bod 145, členské štáty musia preto preukázať, že akékoľvek negatívne účinky budú obmedzené na minimum pri zohľadnení napríklad veľkosti príslušných projektov, jednotlivej a kumulatívnej výšky pomoci, počtu predpokladaných príjemcov, ako aj charakteristík cielených odvetví. S cieľom umožniť Komisii posúdiť pravdepodobné negatívne účinky schém pomoci, ktoré je potrebné notifikovať, môžu členské štáty predložiť akékoľvek posúdenie vplyvu, ako aj hodnotenia *ex post* vykonané v prípade podobných predchádzajúcich schém.

3.2.5.3. Dodatočné podmienky pre individuálnu pomoc

3.2.5.3.1. Narušenia na trhoch s výrobkami

117. S cieľom umožniť Komisii pri individuálnej pomoci, ktorú je potrebné notifikovať, určiť a posúdiť potenciálne narušenia hospodárskej súťaže a obchodu, by členské štáty mali predložiť informácie o i) príslušných trhoch s výrobkami, t. j. trhoch ovplyvnených zmenou správania príjemcu pomoci a ii) ovplyvnených konkurentoch, zákazníkoch alebo spotrebiteľoch.
118. Komisia pri posudzovaní negatívnych účinkov opatrenia pomoci zameria svoju analýzu narušení hospodárskej súťaže na predvídateľný vplyv pomoci na výskum, vývoj a inovácie na hospodársku súťaž medzi podnikmi na príslušných trhoch s výrobkami. Komisia bude prikladať väčšiu váhu rizikám pre hospodársku súťaž a obchod, ktoré s veľkou pravdepodobnosťou vzniknú v blízkej budúcnosti.
119. Pokiaľ bude určitá inovačná činnosť v oblasti výskumu, vývoja a inovácií spojená s viacerými budúcimi trhami s výrobkami, vplyv štátnej pomoci sa bude zohľadňovať na všetkých príslušných trhoch. V niektorých prípadoch sa s výsledkami činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, napr. vo forme práv duševného vlastníctva, obchoduje na trhoch s technológiami, napríklad prostredníctvom udeľovania licencií na patenty alebo predaja. V uvedených prípadoch môže Komisia zvážiť aj účinok pomoci na hospodársku súťaž na trhoch s technológiami.
120. Komisia použije na posúdenie potenciálneho narušenia hospodárskej súťaže rôzne kritériá, konkrétne narušenie dynamických stimulov, vytváranie alebo zachovanie trhovej sily a udržiavanie neefektívnych trhových štruktúr.

i) Narušenie dynamických stimulov

121. Komisia v rámci svojej analýzy potenciálneho narušenia dynamických stimulov vezme do úvahy tieto prvky:
- i) *rast trhu*: čím viac sa očakáva rast trhu v budúcnosti, tým menej je pravdepodobné, že pomoc negatívne ovplyvní stimuly konkurentov vzhľadom na dostatok príležitostí na rozvoj ziskového podnikania;
 - ii) *výška pomoci*: opatrenia pomoci s významnou výškou pomoci s väčšou pravdepodobnosťou povedú k značnému účinku vytlačenia. Významnosť výšky pomoci sa bude merať najmä podľa výšky prostriedkov vynaložených hlavnými účastníkmi trhu na podobné projekty;

- iii) *blízkosť k trhu/kategória pomoci*: čím viac sa opatrenie pomoci zameriava na činnosti, ktoré sú blízko k trhu, tým je pravdepodobnejšie, že povedie k vytvoreniu značného účinku vytlačenia;
- iv) *otvorené výberové konanie*: ak sa pomoc poskytuje na základe transparentných, objektívnych a nediskriminačných kritérií, Komisia zaujme kladnejšie stanovisko;
- v) *výstupné prekážky*: konkurenti s väčšou pravdepodobnosťou zachovajú alebo dokonca zvýšia svoje investičné plány, keď sú výstupné prekážky inovačného procesu vysoké. To môže nastať, keď sa mnohé predošlé investície konkurentov obmedzili na určitý okruh výskumu, vývoja a inovácií;
- vi) *stimuly pre hospodársku súťaž na budúcom trhu*: pomoc na výskum, vývoj a inovácie môže viesť k situácii, keď konkurenti príjemcu pomoci upustia od súťaženia na budúcom trhu typu „vítaz berie všetko“, pretože výhoda poskytnutá prostredníctvom pomoci z hľadiska stupňa technologického pokroku, úspor z rozsahu, sieťových účinkov alebo načasovania znižuje ich možnosť vstúpiť na tento budúci trh s potenciálnym úspechom;
- vii) *diferenciácia výrobkov a intenzita hospodárskej súťaže*: ak sa inovácia výrobku zameriava skôr na vývoj diferencovaných výrobkov, napríklad v súvislosti s odlišnými značkami, normami, technológiami alebo spotrebiteľskými skupinami, pravdepodobnosť ovplyvnenia konkurentov je nižšia. Tá istá situácia nastáva aj vtedy, keď je na trhu veľa efektívnych konkurentov.

ii) Vytváranie alebo zachovanie trhovej sily

122. Komisia sa zaujíma najmä o tie opatrenia v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, ktoré umožňujú príjemcovi pomoci posilniť trhovú silu, ktorú má na existujúcich trhoch s výrobkami, alebo ju presunúť na budúce trhy s výrobkami. Komisia preto pravdepodobne nezistí problémy týkajúce sa hospodárskej súťaže spojené s trhovou silou v prípadoch, keď má príjemca pomoci trhovú podiel nižší ako 25 % a na trhoch, na ktorých je koncentrácia trhu meraná Herfindahlov-Hirschmannovým indexom (HHI) nižšia ako 2000.
123. Komisia v rámci svojej analýzy trhovej sily vezme do úvahy tieto prvky:
- i) *trhová sila príjemcu pomoci a štruktúra trhu*: ak je príjemca pomoci na trhu s výrobkami už dominantným, opatrenie pomoci môže posilniť jeho dominantné postavenie ďalším oslabením konkurenčného tlaku, ktorý môžu konkurenti vyvíjať na podnik prijímajúci pomoc. Podobne môžu mať opatrenia štátnej pomoci významný vplyv na oligopolných trhoch, na ktorých pôsobí iba málo účastníkov;
 - ii) *úroveň prekážok vstupu*: v oblasti výskumu, vývoja a inovácií môžu existovať značné prekážky vstupu pre nových účastníkov. Uvedené prekážky zahŕňajú právne prekážky vstupu (najmä pokiaľ ide o práva duševného vlastníctva), úspory z rozsahu a sortimentu, prekážky prístupu k sieťam a infraštruktúre a iné strategické prekážky vstupu alebo rozšírenia;
 - iii) *sila kupujúceho*: trhovú silu podniku môže byť obmedzená aj trhovým postavením kupujúcich. Prítomnosť silných kupujúcich môže slúžiť ako protipól silného trhového postavenia, ak je pravdepodobné, že kupujúci sa budú snažiť o zachovanie dostatočnej konkurencie na trhu;

- iv) *výberové konanie*: opatrenia pomoci, ktoré umožnia podnikom so silným postavením na trhu ovplyvňovať výberové konanie, napr. právom odporúčať podniky vo výberovom konaní alebo ovplyvnením cesty výskumu spôsobom, ktorý bezdôvodne nezvýhodňuje alternatívne možnosti, pravdepodobne vzbudia obavy Komisie.

iii) Zachovanie neefektívnych trhových štruktúr

124. Komisia vo svojej analýze trhových štruktúr zohľadní, či sa pomoc poskytuje na trhoch s nadmernou kapacitou alebo v upadajúcich odvetviach. V situáciách, keď trh rastie alebo štátna pomoc na výskum, vývoj a inovácie pravdepodobne zmení celkovú dynamiku rastu alebo najmä úroveň emisií skleníkových plynov odvetvia (v súlade s oznámeniami o Európskej zelenej dohode a Európskej digitálnej stratégii), najmä v dôsledku zavedenia nových technológií, napríklad s cieľom dosiahnuť dekarbonizáciu alebo digitalizáciu výroby alebo obe, a to bez zvýšenia kapacít, takáto pomoc pravdepodobne nevyvolá obavy.

3.2.5.3.2. Účinky na umiestnenie

125. Najmä v prípadoch, keď je pomoc na výskum, vývoj a inovácie blízko k trhu, môže na niektorých územiach vytvoriť prínos v podobe výhodnejších podmienok z hľadiska nasledujúcej produkcie, najmä z dôvodu porovnateľne nižších výrobných nákladov v dôsledku pomoci alebo vyšších úrovní činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií vykonávaných na základe pomoci. Môže to viesť k presunu podnikov na uvedené územia.
126. Účinky na umiestnenie môžu byť relevantné aj pre výskumné infraštruktúry a technologické infraštruktúry. Ak sa pomoc používa najmä na prilákanie infraštruktúry do určitý regiónu na úkor iného, neprispieje to k podpore ďalších činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v Únii.
127. Komisia vo svojej analýze individuálnej pomoci, ktorú je potrebné notifikovať, preto zohľadní akékoľvek dôkazy o tom, že príjemca pomoci zvážil alternatívne lokality.
128. Za zlučiteľnú sa nebude považovať ani pomoc, ktorá vedie len k zmene umiestnenia činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií na vnútornom trhu bez toho, aby došlo k zmene povahy, veľkosti alebo zamerania projektu.

3.2.6. *Zváženie pozitívnych a negatívnych účinkov pomoci*

129. Komisia posúdi, či zistené negatívne účinky na hospodársku súťaž a podmienky obchodu opatrenia pomoci prevažujú nad pozitívnymi účinkami plánovanej pomoci.

3.2.6.1. *Určenie pozitívnych účinkov, ktoré sa majú zohľadniť*

130. Medzi hospodárskym rastom a investíciami v oblasti výskumu, vývoja a investícií existuje vzájomný vzťah. Činnosť v oblasti výskumu, vývoja a inovácií zvyšuje produktivitu a podporuje hospodársky rozvoj. Výskum, vývoj a inovácie preto predstavujú dôležitý faktor pre podniky Únie na zabezpečenie hospodárskeho rozvoja prostredníctvom vývoja nových výrobkov, technológií, služieb alebo výrobných procesov, alebo oboch.
131. V globalizovanom svete sú investície do výskumu, vývoja a inovácií mimoriadne dôležité pre rozvoj všetkých odvetví hospodárstva, keďže sú úzko prepojené s produktivitou a konkurencieschopnosťou.

132. Ako prvý krok pri teste vyváženosti Komisia v tejto súvislosti posúdi pozitívne účinky pomoci na podporovanú hospodársku činnosť pri dôslednom zohľadnení dotknutej činnosti, ktorú spustilo opatrenie pomoci, alebo veľkosti, rozsahu alebo rýchlosti projektu v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, ktoré má opatrenie pomoci podporiť.
133. Komisia okrem toho môže posúdiť, či pomoc prináša širšie pozitívne účinky súvisiace s výskumom, vývojom a inováciami. Ak takéto širšie pozitívne účinky odrážajú účinky zakotvené v politikách Únie, ako sú oznámenia o novej ére výskumu a inovácie, európska zelená dohoda, európska digitálna stratégia a nová priemyselná stratégia pre Európu, potom možno predpokladať, že pomoc na výskum, vývoj a inovácie zosúladená s takýmito politikami Únie má takéto širšie pozitívne účinky.
134. Komisia uznáva, že súkromné aj verejné investície sú potrebné na podporu a zrýchlenie činností výskumu, vývoja a inovácií v oblasti kritických technológií, ktorých zavedením na trh by sa uľahčila digitálna transformácia výrobného odvetvia Únie a prechod EÚ na nulové/nízkouhlíkové hospodárstvo, ako aj na obehové hospodárstvo s nulovými emisiami, v ktorých je prírodný kapitál chránený. Komisia kladne hodnotí činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií podporované členskými štátmi v prípade, že sú v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852⁶², ktoré predstavuje jednu z možných metodík na určenie činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií pre technológie, výroby a ďalšie riešenia na environmentálne udržateľné hospodárske činnosti.
135. Členské štáty, ktoré zvažujú poskytnutie štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie, musia presne vymedziť sledovaný cieľ, a predovšetkým objasniť, ako sa týmto opatrením podporí výskum, vývoj a inovácie. V prípade opatrení spolufinancovaných z európskych štrukturálnych a investičných fondov môžu členské štáty vychádzať z argumentácie použitej v príslušných operačných programoch.
136. Komisia kladne hodnotí opatrenia pomoci, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť komplexného programu alebo akčného plánu na podporu činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií alebo stratégií inteligentnej špecializácie a sú doložené dôkladnými hodnoteniami podobných predchádzajúcich opatrení pomoci, ktoré preukazujú ich účinnosť.
137. Pokiaľ ide o štátnu pomoc, ktorá sa poskytuje na projekty alebo činnosti, ktoré sú priamo alebo nepriamo financované aj zo strany Únie, t. j. Komisiou, jej výkonnými agentúrami, spoločnými podnikmi zriadenými v súlade s článkami 185 a 187 zmluvy alebo akýmikoľvek inými vykonávacími orgánmi, ak toto financovanie zo strany Únie nie je priamo ani nepriamo pod kontrolou členských štátov, bude Komisia považovať potrebu zásahu štátu za preukázanú.

3.2.6.1.1. Dodatočné úvahy pre individuálnu pomoc

138. Na preukázanie toho, že individuálna pomoc podliehajúca notifikačnej povinnosti (ďalej len „individuálna pomoc, ktorú je potrebné notifikovať“) prispieva k zvýšeniu úrovne činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, môžu členské štáty použiť tieto ukazovatele spolu s ďalšími relevantnými kvantitatívnymi alebo kvalitatívnymi prvkami:

⁶² Nariadenie (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088, Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13.

- a) *zvýšenie veľkosti projektu*: zvýšenie celkových nákladov na projekt (bez zníženia výdavkov príjemcu pomoci v porovnaní so situáciou bez pomoci); zvýšenie počtu ľudí pridelených na činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácie;
- b) *zvýšenie rozsahu projektu*: zvýšenie počtu očakávaných výstupov projektu; zvýšenie ambicióznosti projektu, čo je doložené vyšším počtom zapojených partnerov; zvýšenie cezhraničných činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií; vyššia pravdepodobnosť vedeckého alebo technologického pokroku alebo vyššie riziko zlyhania (spojené najmä s dlhodobým charakterom projektu a neistotou, pokiaľ ide o jeho výsledky);
- c) *zvýšenie rýchlosti projektu*: dokončenie projektu si vyžaduje menej času v porovnaní s časom potrebným na dokončenie v prípade toho istého projektu, ktorý by sa realizoval bez pomoci;
- d) *zvýšenie celkovej vynaloženej sumy*: zvýšenie celkovej sumy vynaloženej príjemcom pomoci na výskum, vývoj a inováciu v absolútnom vyjadrení alebo ako podiel na obrate; zmeny v rozpočte viazanom na projekt (bez zodpovedajúceho zníženia rozpočtu určeného na iné projekty).

139. Komisia bude pri konštatovaní, či pomoc prispieva k zvyšovaniu úrovne výskumu, vývoja a inovácií v Únii, brať do úvahy nielen čistý nárast činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií realizovaných podnikom, ale aj príspevok pomoci k celkovému nárastu výdavkov na výskum, vývoj a inovácie v príslušnom odvetví, zvýšeniu cezhraničných činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v rámci Únie, ako aj k zlepšeniu postavenia Únie, pokiaľ ide o výskum, vývoj a inovácie v medzinárodnom kontexte. Priaznivé stanovisko sa prijme v prípade opatrení pomoci, pri ktorých sa predpokladá verejne dostupné hodnotenie *ex post* týkajúce sa ich pozitívnych účinkov.

3.2.6.2. Zváženie pozitívnych a negatívnych účinkov pomoci

- 140. Komisia nakoniec zváži zistené negatívne účinky opatrenia pomoci z hľadiska narušení hospodárskej súťaže a vplyvu na obchod medzi členskými štátmi (pozri oddiely 3.2.1 až 3.2.5) s pozitívnymi účinkami plánovanej pomoci (pozri oddiel 3.2.6.1) na rozvoj hospodárskych činností a hospodárstvo alebo spoločnosť Únie, alebo na oboje, a zlučiteľnosť opatrenia pomoci s vnútorným trhom schváli len v prípade, ak pozitívne účinky prevážia nad negatívnymi.
- 141. V prípadoch, keď navrhované opatrenie pomoci nerieši jasne vymedzené zlyhanie trhu vhodným a primeraným spôsobom, negatívne rušivé vplyvy na hospodársku súťaž budú mať tendenciu prevažovať nad pozitívnymi účinkami opatrenia, a Komisia teda pravdepodobne usúdi, že navrhované opatrenie pomoci je nezlučiteľné.
- 142. Na celkovú vyváženosť určitých kategórií schém pomoci sa môže vzťahovať aj požiadavka vykonania hodnotenia *ex post* uvedená v oddiele 4. V takých prípadoch môže Komisia obmedziť trvanie uvedených schém na štyri roky alebo menej s možnosťou opätovnej notifikácie ich predĺženia neskôr.

4. HODNOTENIE

- 143. S cieľom ďalej obmedziť narušenia hospodárskej súťaže a obchodu môže Komisia požadovať, aby schémy pomoci, ktoré je potrebné notifikovať, podliehali časovému obmedzeniu a hodnoteniu uvedenému v bode 142. Hodnotenia by sa mali vykonávať

najmä v prípade schém, pri ktorých sú potenciálne narušenia mimoriadne vysoké, t. j. schém, ktoré môžu výrazne obmedziť hospodársku súťaž, ak sa ich vykonávanie nepreskúma včas.

144. Vzhľadom na sledované ciele a aby nevznikla neprimeraná záťaž pre členské štáty a menšie opatrenia pomoci, sa požiadavka uvedená v bode 143 bude uplatňovať len na schémy pomoci s veľkým rozpočtom, ktoré sa vyznačujú novými vlastnosťami, alebo ak možno predpokladať významné zmeny v oblasti trhu, technológií alebo regulácie. Hodnotenie musí vykonať odborník nezávislý od orgánu poskytujúceho pomoc, na základe spoločnej metodiky stanovenej Komisiou⁶³ a toto hodnotenie sa musí zverejniť. Členské štáty musia spolu s príslušnou schémou pomoci predložiť aj návrh plánu hodnotenia, ktorý bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť posúdenia danej schémy zo strany Komisie.
145. V prípade schém pomoci vyňatých z pôsobnosti nariadenia o skupinovej výnimke iba z dôvodu ich veľkého rozpočtu bude Komisia posudzovať ich zlučiteľnosť výlučne na základe plánu hodnotenia.
146. Hodnotenie sa musí včas predložiť Komisii, aby mohla posúdiť prípadné predĺženie schémy pomoci, a v každom prípade pri uplynutí jej platnosti. Presný rozsah a metódy každého hodnotenia sa vymedzia v rozhodnutí o schválení schémy pomoci. Pri akomkoľvek následnom opatrení pomoci s podobným cieľom vrátane akejkoľvek zmeny schém pomoci uvedenej v bode 145 sa musia zohľadniť výsledky tohto hodnotenia.

5. PODÁVANIE SPRÁV A MONITOROVANIE

147. V súlade s nariadením Rady (ES) č. 659/1999⁶⁴ a nariadením Komisie (ES) č. 794/2004⁶⁵ musia členské štáty predkladať Komisii výročné správy.
148. Členské štáty musia uchovávať podrobné záznamy týkajúce sa všetkých opatrení pomoci. Takéto záznamy musia obsahovať všetky informácie potrebné na potvrdenie, že podmienky týkajúce sa oprávnených nákladov a maximálnych intenzít pomoci boli splnené. Uvedené záznamy sa musia uchovávať počas desiatich rokov od dátumu poskytnutia pomoci a na požiadanie sa musia predložiť Komisii.

6. UPLATNITEĽNOSŤ

149. Komisia bude dodržiavať zásady a usmernenia stanovené v tomto oznámení na posúdenie zlučiteľnosti každej notifikovanej pomoci na výskum, vývoj a inovácie, v súvislosti s ktorou bude po [doplní sa neskôr] musieť prijať rozhodnutie. Neoprávnená pomoc na výskum, vývoj a inovácie sa posúdi v súlade s predpismi uplatniteľnými v deň poskytnutia pomoci.

⁶³ Pozri samostatný pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Spoločná metodika hodnotenia štátnej pomoci, SWD(2014) 179 final, 28.5.2014.

⁶⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁶⁵ Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, Ú. v. EÚ L 140, 30.4.2004, s. 1.

150. Podľa článku 108 ods. 1 zmluvy Komisia navrhuje, aby členské štáty v prípade potreby upravili svoje existujúce schémy pomoci na výskum, vývoj a inovácie tak, aby boli v súlade s týmto rámcom, a to najneskôr do [doplní sa neskôr].
151. Členské štáty sa vyzývajú, aby vyjadrili svoj výslovný bezpodmienečný súhlas s vhodnými opatreniami uvedenými v bode 150 do dvoch mesiacov od dátumu uverejnenia tohto rámca v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Ak Komisia od niektorého členského štátu nedostane odpoveď, bude to považovať za nesúhlas príslušného členského štátu s navrhovanými opatreniami.

7 PRESKÚMANIE

Komisia sa môže rozhodnúť kedykoľvek preskúmať alebo zmeniť tento rámec, ak by to bolo nevyhnutné z dôvodov súvisiacich s politikou hospodárskej súťaže alebo vzhľadom na zohľadnenie iných politík Únie a medzinárodných záväzkov alebo z akýchkoľvek iných opodstatnených dôvodov.